

Święta majowe w Krzemieńcu Травневі свята в Кременці

Maj jest szczególnym miesiącem w historii Polski. W pierwszych dniach obchodzone są trzy ważne święta: Święto Pracy, Dzień Flagi RP i Dzień Polaków i Polonii za Granicą oraz Święto Konstytucji 3 Maja. Tegoroczne obchody z powodu pandemii miały skromniejszy charakter, ale były nie mniej uroczyste.

W Krzemieńcu 5 maja gościliśmy Konsula Generalnego RP w Łucku Sławomira Misiaka, który oddał hołd Tadeuszowi Czackiemu, składając kwiaty pod Jego pomnikiem stojącym dumnie przed Obwodową Akademią Humanistyczno-Pedagogiczną im. Tarasa Szewczenki. Przy okazji warto wspomnieć, że Tadeusz Czacki (1765–1813) to polski działacz oświatowy, pedagog, bibliofil, współtwórca Konstytucji 3 Maja wraz z Hugo Kołłątajem (1750–1812) – pisarzem politycznym i historykiem, pochodzącym z Dederkał Wielkich w rejonie krzemienieckim. Obaj panowie założyli Liceum Krzemienieckie zwane Atenami Wołyńskimi. Tradycja tej uczelni kontynuuje dziś Akademia Pedagogiczna w Krzemieńcu.

Konsul Generalny RP spotkał się z Rektorem Akademii Afanasijem Łomakowiczem oraz z merem miasta Andrijem Smagliukiem. Rozmowy dotyczyły rozwijania współpracy między Konsulatem RP w Łucku, Akademią Pedagogiczną i Towarzystwem Odrodzenia Kultury Polskiej im. Juliusza Słowackiego w Krzemieńcu. Następnie Konsul z delegacją zwiedził najstarszą część dawnego Liceum, a

przede wszystkim Salę Hugo Kołłątaja i Multimedialne Centrum Nauczania Języka Polskiego, które powstało ze środków finansowych Akademii przy wsparciu Konsulatu RP w Łucku.

Dwa dni wcześniej, 3 maja, w kościele pw. Św. Stanisława odbyła się uroczysta Msza Św. za Ojczyznę celebrowana przez księdza Łukasza Grochłę. W nabożeństwie uczestniczyli parafianie, a także przedstawiciele Konsulatu RP – Aleksandra Olejnik i Piotr Urbanowicz. Po mszy, w polskiej szkole przy TOKP, odbyło się spotkanie z konsulami, które prowadził Prezes TOKP Marian Kania. Udział w nim wzięli także nauczyciele skierowani do Krzemieńca przez ORPEG. Rozmawiano o różnych formach propagowania kultury polskiej w ramach działalności edukacyjnej szkoły języka polskiego. Konsulowie, którzy byli u nas po raz pierwszy, wyrazili swoje uznanie dla warunków edukacji dzieci i młodzieży w salach naszej szkoły.

Bożena PAJAK i Teresa SZEFLER,
nauczycielki języka polskiego
skierowane do Krzemieńca przez ORPEG

Fot. Walery OLSZAŃSKI

Травень – це особливий місяць в історії Польщі. У його перші дні поляки відзначають Свято праці, День польського прапора, День поляків і Полонії за кордоном та Свято Конституції 3 травня. Цьогоріч заходи через пандемію мали скромніший характер, але були не менш урочисті.

5 травня до Кременця завітав Генеральний консул РП у Луцьку Славомір Місяк, який вшанував пам'ять Тадеуша Чацького, поклавши квіти до його пам'ятника, розташованого біля Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка. При нагоді варто згадати, що Тадеуш Чацький (1765–1813 рр.) – це польський освітній діяч, педагог та бібліофіл. Разом із Гуго Коллонтаєм (1750–1812 рр.), публіцистом та істориком, що походив із Великих Дедеркал на Кременеччині, був співтворцем Конституції 3 травня. Обоє були засновниками Кременецького ліцею, який називали Волинськими Афінами. Традиції цього навчального закладу сьогодні продовжує педагогічна академія в Кременці.

Генеральний консул зустрівся з ректором академії Афанасієм Ломаківичем та міським головою Андрієм Смаглюком. Розмова стосувалася розвитку співпраці між Консульством РП у Луцьку, педагогічною академією і Товариством відродження польської культури імені Юліуша Словацького. Потім консул із делегацією відвідав найстарішу частину ко-

лишнього ліцею, Зал Гуго Коллонтая, та мультимедійний ресурсний центр із вивчення польської мови, відкритий академією за власні кошти та при фінансовій підтримці Генерального консульства РП у Луцьку.

Двома днями раніше, 3 травня, в костелі Святого Станіслава відбулася урочиста меса за Батьківщину, яку відправив ксьондз Лукаш Грохля. У богослужінні взяли участь прихожани та представники Консульства РП Александра Олейнік і Пьотр Урбанович. Після меси голова Товариства відродження польської культури Мар'ян Каня провів у школі, що діє при цій організації, зустріч із консулами та вчителями, скерованими до Кременця Центром розвитку польської освіти за кордоном. Розмова стосувалася різних форм популяризації польської культури в рамках діяльності школи польської мови. Консули, які вперше відвідали товариство, висловили своє захоплення умовами, в яких навчаються діти та молодь.

Bożena PAJONK i Teresa SZEFLER,
учительки польської мови, скеровані
до Кременця організацією ORPEG

Фото: Валерій ОЛЬШАНСЬКИЙ

Президенти підписали
спільну декларацію

Prezydenci podpisali
wspólną deklarację

сторінка 4

Мер Рівного зустрівся
з місцевими поляками

Mer Równego spotkał się
z miejscowymi Polakami

сторінка 5

Цвинтар у Любомлі допомогли
впорядкувати поліціянти

Policjanci pomogli uporządkować
cmentarz w Lubomlu

сторінка 7

Інтелектуальний триатлон:
відомі переможці II етапу

Triathlon intelektualny: znamy
nazwiska zwycięzców II etapu

сторінка 8

Лехи гербу Доленга –
мої предки

Lechowie herbu Dołęga –
moi przodkowie

сторінка 10

Duma Rzeczypospolitej

Гордість Республіки Польща

230. rocznica ustanowienia polskiej konstytucji, pierwszej konstytucji Europy, powinna być inspirującym świętem całej współczesnej Europy

W radosnym wiosennym nastroju obchodzimy w Polsce wielkie święto narodowe, którego geneza sięga XVIII stulecia. Stanowi ono pamiętkę uchwalonej 3 maja 1791 roku konstytucji, zwanej Ustawą rządową lub Konstytucją 3 maja. Była to pierwsza w Europie i druga w świecie nowoczesna ustawa zasadnicza – epokowe dzieło prawodawcze. Uchwalenie tego doniosłego aktu przez obradujący w Warszawie Sejm Wielki Rzeczypospolitej Obojga Narodów miało wymiar historycznego przełomu. Dziedzictwo Konstytucji 3 maja, zawarta w niej myśl ustrojowa oraz wolnościowe, demokratyczne przesłanie to ogromnie ważna część dorobku europejskiego. Dlatego przypadająca w tym roku 230. rocznica ustanowienia tej konstytucji powinna być inspirującym świętem dla całej współczesnej Europy.

Wielkie akty ustrojowe często bywają efektem przesilenia politycznego czy kulturowego, owocem wnikliwego namysłu nad jasnymi i ciemnymi stronami dotychczasowego biegu dziejów. Jednak sztuka w tym, aby mądrze naprawić, a nie totalnie burzyć, kierując się myśleniem utopijnym, oderwanym od realiów historii. Nowego porządku nie da się arbitralnie zadekretować na papierze; musi być on wyprowadzony z autentycznych ludzkich doświadczeń, tęsknot i dążeń.

Przykładem udanego połączenia wizjonerstwa i realizmu jest pierwsza w świecie konstytucja amerykańska, będąca odpowiedzią na wyzwania historii. Także twórcy Konstytucji 3 maja z 1791 roku swoje plany reform odnosili do konkretnej sytuacji politycznej i społecznej. Konstytucja stała się dobrze dobranym lekiem na kryzys, który dotknął ówczesną Rzeczpospolitą. Ustawa zasadnicza miała posłużyć umocnieniu zarówno wolności obywateli i przysługujących im praw, jak i rzadności oraz stabilności państwa. Miała dać organizmowi państwowemu siłę, aby mógł być niepodległy i skutecznie przeciwstawić się wrogim działaniom sąsiednich mocarstw, które chciały zdominować Rzeczpospolitą, a ostatecznie rozgrażyć jej terytorium. Nie było przypadkiem, że Rosja carycy Katarzyny II i Prusy króla Fryderyka II rysowały w przestrzeni międzynarodowej negatywny obraz Polaków, przedstawiając ich jako niezadowolonych do samostanowienia i skutecznego rządzenia się. Konstytucja 3 maja stanowiła świadectwo, że jest wprost przeciwnie; że stąd, z Europy Środkowo-Wschodniej, z Rzeczypospolitej polskiego Orła i litewskiej Pogoni będącej wspólnym domem wielu narodów i kultur, płyną nowoczesne – jednocześnie wizjonerskie, zdroworozsądkowe i prekursorskie – rozwiązania.

Dzisiejszy jubileusz uchwalenia Konstytucji 3 maja jest także okazją do przywołania całej chlubnej tradycji ustrojowej dawnej Rzeczypospolitej – tradycji rządów prawa, demokracji, parlamentarizmu. Jest ona ważną częścią naszej tożsamości. Warto wiedzieć, że bogate tradycje republikańskie, inspirowane osiągnięciami starożytnego Rzymu i Grecji, sięgały w Polsce jeszcze XIV wieku. Polski przywilej szlachecki *neminem captivabimus* («nikogo nie uwięziemy bez wyroku sądowego») z roku 1430 znacznie wyprzedził angielski *Habeas Corpus Act* z roku 1679. Ustawa sejmowa *nihil novi sine communi consensu* («nic nowego bez powszechnej zgody») – zabraniająca monarsze wprowadzania jakichkolwiek praw niezaprobowanych przez parlament – pochodziła z roku 1505. Król od 1573 roku był wybierany w drodze wyborów powszechnych przez ogół szlachty, stanowiącej ok. 10 procent społeczeństwa. Akt konfederacji warszawskiej z 1573 roku do dziś uważany jest za pomnik tolerancji religijnej. Samo zaś ustanowienie w 1569 roku Rzeczypospolitej Obojga Narodów – wspólnego państwa Polaków i Litwinów, utworzonego na zasadzie dobrowolnej, równoprawnej unii – stanowiło fenomen w ówczesnej Europie, który można dzisiaj uznać za pierwowzór obecnej Unii Europejskiej.

Konstytucja 3 maja – przekształcająca XVIII-wieczną Rzeczpospolitą w monarchię konstytu-

cyjną, opartą na regule trójpodziału władz, gwarantującą obywatelom opiekę prawa – była więc konsekwentnym rozwinięciem naszego dorobku. Warto również podkreślić, że ta doniosła, nowatorska reforma konstytucyjna stanowiła efekt procesu politycznego, a nie zbrojnej rewolucji i krwawych represji wobec całych klas społecznych. Przewodnią myślą konstytucyjną była idea obywatelskiej wspólnoty: «Wiwat Król kochany! Wiwat Sejm, wiwat Naród, wiwat wszystkie Stany!». Ten historyczny akt jest dla nas stałym źródłem głębokiej dumy.

Wrogowie wolności uznali, że nowoczesna, wolnościowa Konstytucja 3 maja jest dla nich zagrożeniem. Absolutystyczna imperialna Rosja, przy wsparciu Prus, wywołała wojnę o konstytucję i zrobiła wszystko, aby zniszczyć jej dorobek. Ale dzieło Konstytucji 3 maja przetrwało. W świadomości pokoleń zapisała się pamięć o przełomowej reformie ustrojowej, o zrywaniu i ducha; zrywie, którego celem była zawianna modernizacja, odwołująca się do najszczytniejszych uniwersalnych wartości. Dziedzictwo Konstytucji 3 maja to nieodłączna część najwspanialszego europejskiego dorobku. Nieprzypadkowo podczas obchodów 50. rocznicy traktatów rzymskich Konstytucja 3 maja została przywołana jako «jedno z pierwszych źródeł idei Unii Europejskiej».

Jestem przekonany, że także dziś możemy wspólnie czerpać z ideowych założeń i dziedzictwa majowej konstytucji – również zastanawiając się nad dalszym kształtem integracji europejskiej oraz nad ewentualną przyszłą nowelizacją traktatów europejskich. Stale inspirująca powinna być zawarta w Konstytucji 3 maja zasada: «Wszelka władza społeczności ludzkiej początek swój bierze z woli narodu». Deficyt demokracji, niedoskonałe artykułowanie obywatelskiego przedstawicielstwa w kierowaniu decyzjami Unii Europejskiej – to jedno z naszych najważniejszych wspólnych wyzwań (ciekawe jest, że napięcie pomiędzy potrzebą praktykowania zarówno demokracji, jak i merytokracji odnajdujemy też w zapisach majowej konstytucji). Podobnie szukała ona też sposobów pogodzenia tradycji z nowoczesnością – była przecież połączeniem myśli Oświecenia z kultywaniem wartości chrześcijańskich, uznanych za fundament jedności Europy. Trzeba podkreślić, że Ustawa rządowa z 1791 roku kierowała się zasadami, które do dzisiaj niezmiennie traktujemy jako podwaliny europejskiej cywilizacji i europejskiego ładu: poszanowaniem godności ludzkiej, wolności, równości i solidarności. To wskazania aksjologicznej busoli, których nigdy nie możemy utracić z pola widzenia.

Dlatego dzielić się z Państwem ogromną dumą i radością w 230. rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 maja. To wielkie święto dla Polaków i Litwinów, dla wszystkich narodów Europy Środkowo-Wschodniej, które stworzyły dorobek dawnej Rzeczypospolitej; to także nasze wspólne, europejskie święto. Niech będzie inspiracją do budowania jeszcze lepszej, zintegrowanej Europy. Niech będzie, jak w dawnych pieśniach, «majową jutrzenką».

Andrzej DUDA,
Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej

230-та річниця прийняття польської конституції, першої конституції Європи, має стати натхненним святом для всієї сучасної Європи.

У радісному весняному настрої ми відзначаємо в Польщі велике національне свято, витоки якого сягають XVIII ст. Ним ми вшануємо річницю прийняття 3 травня 1791 р. конституції, яку назвали Великим законом або Конституцією 3 травня. Це був перший у Європі та другий у світі сучасний основний закон – епохальне законодавче творіння. Прийняття цього знаменного акту Великим Сеймом Речі Посполитої двох народів, що засідав у Варшаві, було історичним проривом. Спадщина Конституції 3 травня, окреслені в ній політичні поняття та свободи, демократичні ідеї – це надзвичайно важлива частина європейської правової системи. Тому 230-та річниця прийняття цієї конституції, яку ми відзначаємо цього дня, має стати святом для всієї сучасної Європи.

Великі законодавчі акти часто є результатом переломних моментів у політиці чи культурі, наслідком ретельних роздумів про світлі та темні сторони дотеперішнього перебігу історії. Однак мистецтво – в тому, щоб мудро направляти, а не повністю руйнувати, керуючись при цьому утопічним мисленням, відірваним від історичних реальностей. Новий порядок не може бути самовільно встановлений на папері; він має виходити з автентичного людського досвіду, бажань та прагнень.

Прикладом успішного поєднання візонерства та реалізму є перша у світі американська конституція, яка була відповіддю на виклики історії. Автори Конституції 3 травня в 1791 р. також пов'язували свої плани реформ із конкретною політичною та суспільною ситуацією. Конституція стала вдало підібраними ліками в боротьбі з кризою, яка торкнулася тодішньої Речі Посполитої. Основний закон покликаний був зміцнити свободи і права громадян, а також управління та стабільність держави. Конституція мала надати державному організму силу бути незалежним і ефективно протистояти ворожим діям сусідніх держав, які хотіли домінувати над Річчю Посполитою і, зрештою, загарбати її територію. Не випадково Росія за цариці Катерини II та Пруссія за часів короля Фрідріха II створювали в міжнародному просторі негативний образ поляків, представляючи їх як нездатних до самовизначення та ефективного управління. Конституція 3 травня була свідченням протилежного, того, що з Центрально-Східної Європи, з Речі Посполитої польського Орла та литовської Pogoni, яка була спільним домом для багатьох народів і культур, знайшли вихід сучасні, але водночас далекоглядні, здорові рішення, які випереджали свій час.

Сьогоднішній ювілей прийняття Конституції 3 травня є теж приводом пригадати всю державну традицію давньої Речі Посполитої – традицію верховенства права, демократії та парламентаризму. Конституція – це важлива частина нашої ідентичності. Варто знати, що багаті республіканські традиції в Польщі, для яких зразком були досягнення Стародавніх Риму та Греції, сягають ще XIV ст. Привілей польської шляхти *neminem captivabimus* («нікого не ув'язнюємо без вироку суду»), наданий 1430 р. значно випередив англійський *Habeas Corpus Act* (1679 р.). У 1505 р. Сейм прийняв закон *Nihil novi sine communi consensu* («Нічого нового без загальної згоди»), який забороняв

монархам запроваджувати будь-які закони, які не прийняв парламент. Із 1573 р. короля обирали на загальних виборах уся шляхта, яка становила близько 10 % від усього суспільства. Акт Варшавської конфедерації 1573 р. вважається пам'яткою релігійної толерантності. Саме утворення в 1569 р. Речі Посполитої двох народів, спільної держави поляків і литовців, заснованої на добровільному і рівноправному союзи, було феноменом у Європі того часу, який у наші дні можна вважати прототипом теперішнього Європейського Союзу.

Конституція 3 травня, яка перетворила XVIII-літню Річ Посполиту на конституційну монархію, що була побудована на принципі розподілу влади на три гілки й гарантувала громадянам захист законом, стала послідовним продовженням наших досягнень. Варто підкреслити, що ця важлива новаторська конституційна реформа була наслідком політичного процесу, а не збройної революції та кривавих репресій проти цілих соціальних класів. Головною конституційною ідеєю була ідея громадянської спільноти: «Слава лютому Королю! Слава Сейму, Слава Народу, Слава усім Станам!» Ця історична подія – це для нас незгасне джерело великої гордості.

Вороги вільної Речі Посполитої вирішили, що сучасна Конституція 3 травня, в основі якої лежало відстоювання свободи, – це загроза для них. Абсолютистська імперська Росія за підтримки Пруссії розпочала війну через конституцію і зробила все, щоб знищити її надбання. Але Конституція 3 травня вистояла. У свідомості поколінь збереглася пам'ять про переломну політичну реформу, бунт думки і духу, повстання, метою якого була спасена модернізація, в основі якої були загальнолюдські цінності. Спадщина Конституції 3 травня – це невід'ємна частина величезної європейської спадщини. Не випадково під час святкування 50-ї річниці підписання Римських договорів Конституцію 3 травня назвали «одним із перших джерел ідей Європейського Союзу».

Я переконаний, що сьогодні ми спільно можемо опиратися на ідеологічні принципи й спадщину Травневої конституції, розглядаючи також подальші форми європейської інтеграції та можливі майбутні поправки до європейських договорів. Нас має постійно мотивувати принцип, що міститься в Конституції 3 травня: «Вся влада в людському суспільстві починається з волі нації». Дефіцит демократії, недосконала артикуляція громадянського представництва у прийнятті рішень Європейського Союзу – це один із наших спільних найважливіших викликів (цікавий факт, що напруга між необхідністю практикувати і демократію, і меритократію теж записана в положеннях Травневої конституції). Вона подібним чином шукала шляхи примирення традицій та сучасності – була поєднанням ідей просвітництва та християнських цінностей, які вважалися основою єдності Європи. Варто підкреслити, що Урядовий закон 1791 р. керувався принципами, які ми й сьогодні трактуємо як основи європейської цивілізації та європейського порядку, – повага до людської гідності, свободи, рівності та солідарності. Це ознаки аксіологічного компасу, яких ми ніколи не повинні втрачати з поля зору.

Тому я розділяю з Вами величезну гордість і радість із нагоди 230-ї річниці прийняття Конституції 3 травня. Це велике свято для поляків і литовців, а також усіх народів Центрально-Східної Європи, які створили спадщину давньої Речі Посполитої; це також наше спільне європейське свято. Нехай воно стане натхненням для побудови ще кращої, інтегрованої Європи. Нехай буде, як співається у давніх піснях, «травневий світанок» («majowa jutrzienka»).

Андрей ДУДА,
Президент Республіки Польща

Як вийти з потрзаску?

Полско-литовська Речесполита Обогя Народів знала ся в полове XVIII wieku в потрзаску, котрому трудно wytłumaczyć dziś obcokrajowcom.

Ustrój tego państwa, zwany potocznie «złotą wolnością szlachecką», oparty był na wolnej elekcji królów i zasadzie jednomyślności w Sejmie (liberum veto). System ten zakładał, że formalnie równi przedstawiciele szlachty wybierali najlepszego kandydata do tronu, a w kwestiach największej wagi musieli się zgodzić. Praktyka rządów w Rzeczypospolitej była jednak coraz dalsza od tego ideału, ponieważ morale szlacheckich obywateli, wysokie jeszcze w XVII wieku, stopniowo się pogarszało. Najbogatsi z nich, zwani magnatami, kupowali sobie głosy posłów, a nie mogąc uzgodnić kandydata z własnego grona, szukali pretendentów do warszawskiego tronu za granicą. Zasada liberum veto, słuszna w kwestiach takich jak racja stanu, została odniesiona do praktyki stanowienia praw. Istniała wprawdzie instytucja konfederacji, czyli przyjmowania ustaw większością głosów, ale na jej zastosowanie trzeba było zgody posłów. Powstało błędne koło paraliżu ustawodawczego. «Złota wolność szlachecka» była dumą szlachty, a jednocześnie świetnym instrumentem ingerencji mocarstw ościennych: Austrii, Prus i Rosji, które uzgadniały między sobą, kto ma panować w Rzeczypospolitej. Za panowania królów saskich, Augusta II i Augusta III, wybranych pod naciskiem tych mocarstw, powstały próby przeciwstawienia się ich woli, ale skutkiem tego były dwie wojny domowe, w których kandydat wspierany przez Szwecję i Francję, Stanisław Leszczyński, musiał uznać porażkę na polu bitwy i uchodzić z kraju. Sytuację pogarszało stacjonowanie na terenie Rzeczypospolitej wojsk rosyjskich, które nie opuściły jej terytorium po III wojnie północnej (1700–1721), a «sejm niemy» z 1717 roku ograniczył pod presją Rosji liczebność armii Rzeczypospolitej do 24 tysięcy żołnierzy.

Jedyną szansą przezwyciężenia tego impasu był sejm konwokacyjny, odbywający się przed elekcją króla, podczas którego ustalano kandydatów, warunki, jakie miał spełnić, oraz zasady głosowania większościowego. Sejm taki mógł uchwalić konstytucję większością głosów, bez możliwości jego zerwania jednym głosem. W drugiej połowie XVIII wieku wzrosła wśród szlachty świadomość konieczności zmiany ustroju państwa, jednak stronnictwo reformatorskie nie widziało szansy wyzwolenia kraju spod protektoratu rosyjskiego, a stronnictwo antyrosyjskie, kierowane przez inną grupę magnatów, opierało się na konserwatywnej szlachcie, popierającej «złotą wolność». W 1764 roku na króla wybrano kandydata rosyjskiego, Stanisława Augusta Poniatowskiego. Pierwsza próba wykorzystania osłabienia Rosji wojną z Turcją w 1768 roku skończyła się klęską stronnictwa antyrosyjskiego w postaci tak zwanej konfederacji barskiej i pierwszym rozbiorem państwa przez trzy mocarstwa ościenne w 1772 roku.

Drugą szansę stwarzała kolejna wojna rosyjsko-turecka, która wybuchła w 1787 roku. Król Stanisław August uzyskał od carycy Katarzyny zgodę na zwołanie Sejmu Czteroletniego (1788–1792). Stał się on areną walki licznych partii od optujących za pełną zależnością od Rosji, poprzez różne odmiany republikanów, mniej lub bardziej zainteresowanych reformą ustroju, aż po radykałów, dążących do jego zmiany i niezależnienia od mocarstw ościennych. Dzięki osłabieniu

Rosji udało się reformatorom doprowadzić do przyjęcia zasady sejmu konwokacyjnego, ale o konsensus ustrojowy było bardzo trudno aż do wyborów uzupełniających z 1790 roku, gdy podwójno liczbę posłów. Wobec rysującego się sojuszu angielsko-pruskiego przeciw Rosji reformatorzy uzyskali poparcie Prus dla reform, a dzięki chytremu zabiegowi przyspieszenia obrad w związku z przerwą wielkanocną zdołali przegłosować 3 maja 1791 roku konstytucję, podpisaną też przez króla.

Konstytucja 3 maja, pierwsza na kontynencie europejskim, wprowadzała dziedziczną monarchię konstytucyjną, odbierała prawo wyborcze szlachcie nieposiadającej ziemi, częściowo zrównywała prawa osobiste mieszczan i szlachty, znosiła liberum veto i ograniczenia liczebności armii oraz brała chłopów pod obronę państwa. Te dość umiarkowane zmiany były wyrazem determinacji i zdolności elity narodowej do obrony interesu państwa. Stanowiły w istocie rewolucję, gdyż wyzwalały Rzeczpospolitą z potrząsku ustrojowego. Konstytucja była na tyle niebezpieczna dla Rosji i jej klientów w Rzeczypospolitej, że założyli oni w Petersburgu konfederację, którą ogłoszono w Targowicy, do której ostatecznie przystąpił król i której zwolennicy z pomocą wojsk rosyjskich obalili konstytucję i dokonali II rozbioru państwa. Gwarancje pruskie okazały się fikcją, a w 1795 roku, po zdławieniu przez Rosję powstania pod wodzą Tadeusza Kościuszki, trzy mocarstwa ościenne zlikwidowały resztki Rzeczypospolitej.

Ostatecznie więc z potrząsku nie udało się wyjść. Polski historyk Ignacy Chrząnowski porównał upadek Rzeczypospolitej do sytuacji człowieka chorego, który podjął skuteczne leczenie, ale zamiast wstać z łóżka, sąsiedzi zamordowali go, by zagrabic jego majątek. Austria, Prusy i Rosja dokonały bowiem bezprecedensowej zbrodni, a w następnych dekadach usilnie pracowały nad tym, by ją zatuszować, utrwalając międzynarodową opinię, że Polacy nie potrafią się rządzić i że sami sprowadzili na siebie katastrofę. Ta fałszywa wersja historii pokutuje do dziś wśród szerokich kręgów opinii międzynarodowej.

Prof. Wojciech ROSZKOWSKI

Як вибратися з пастки?

У середині XVIII ст. Польсько-Литовська Річ Посполита обох народів опинилася в пастці, яку сьогодні важко пояснити іноземцям.

протекторату, а антиросійське угруповання, очолюване іншою групою магнатів, опиралося на консервативну шляхту, що підтримувала «золоті вольності». У 1764 р. королем обрали російського кандидата – Станіслава-Августа Понятовського. Перша спроба використати ослаблення Росії війною з Туреччиною в 1768 р. закінчилася поразкою антиросійського угруповання у формі так званої Барської конфедерації та першим поділом Речі Посполитої трьома сусідніми державами в 1772 р.

Другий шанс створила чергова російсько-турецька війна, що спалахнула в 1787 р. Король Станіслав Август отримав дозвіл цариці Катерини на скликання чотирирічного сейму (1788–1792 рр.). Він став ареною боротьби численних партій – від прибічників повної залежності від Росії через різні фракції республіканців, більшою чи меншою мірою зацікавлених у реформуванні державного устрою, аж до радикалів, які прагнули його зміни та незалежності від сусідніх наддержав. Завдяки ослабленню Росії реформаторам вдалося реалізувати прийняття принципу конвокаційного сейму, але досягти системного консенсусу було дуже важко аж до додаткових виборів 1790 р., коли кількість депутатів Сейму подвоїлася. З огляду на англо-пруський союз проти Росії реформатори заручилися підтримкою Пруссії у проведенні реформ, а завдяки хитрій процедурі прискорення сеймових нарад у зв'язку з великою кількістю перерв ім вдалося прийняти Конституцію 3 травня 1791 р., підписану також королем.

Конституція 3 травня – перша на європейському континенті – запровадила спадкову конституційну монархію, позбавила безземельну шляхту виборчого права, частково зрівняла особисті права міщан та шляхти, скасувала liberum veto та обмеження чисельності армії, а також взяла селян під захист держави. Ці досить помірні зміни були виразом рішучості та здатності національної еліти захищати інтереси держави. Вони фактично були революцією, оскільки звільнили Річ Посполиту з пастки державного устрою. Конституція була настільки небезпечна для Росії та її прибічників у Речі Посполитій, що вони створили в Петербурзі конфедерацію, яку проголосили в Тарговиці, до якої приєднався король, а її прихильники за допомогою російських військ скасували конституцію та здійснили другий поділ Речі Посполитої. Пруські гарантії виявилися фіктивними, і в 1795 р., після придушення Росією повстання під проводом Тадеуша Костюшка, три сусідні наддержави ліквідували залишки Речі Посполитої.

Отже, цілковито вибратися з пастки не вдалося. Польський історик Ігнаци Хшановський порівняв падіння Речі Посполитої із ситуацією, в яку потрапила хвора людина: вона пройшла ефективне лікування, але перед тим, як встала з ліжка, її вбили сусіди, щоб розграбувати її майно. Австрія, Пруссія та Росія вчинили безпрецедентний злочин, і протягом наступних десятиліть докладали всіх зусиль, щоб це приховати, закріплюючи в міжнародній громадській думці переконання про те, що поляки не можуть здійснювати управління державою і самі призвели до катастрофи. Ця спотворена версія історії донині побутує серед різних представників міжнародної громадської думки.

Професор Войцех РОШКОВСЬКИЙ

Informacja wołyńska

Волинська інформація

Do 23 maja na polu tulipanów w pobliżu wsi Świdniki w rejonie kowelskim będzie trwał festiwal «Wołyńska Holandia».

.....

Do 23 травня на тюльпановому полі, що біля Свидників Ковельського району, триватиме фестиваль «Волинська Голландія».

.....

Przy kilku budynkach w Łucku odkryto fragmenty maczew. Niektóre z nagrobków były wykorzystywane jako ogrodzenia na kłombach. Znalezione maczewy zostały wywiezione pod pomnik ofiar Holocaustu.

.....

Біля кількох будинків у Луцьку виявили уламки єврейських мацев. Деякі фрагменти надмогильних каменів слугували огорожею квітників. Знайдені мацеву вивезли до пам'ятника жертвам Голокосту.

.....

W ramach rezydencji literackiej «Miasto inspiracji» Łuck odwiedzi 25 ukraińskich pisarzy. Każdy z nich będzie mieszkał tu przez tydzień, a następnie stworzy tekst, którego głównym bohaterem albo miejscem wydarzenia będzie stolica obwodu wołyńskiego.

.....

У межах літературної резиденції «Місто натхнення» Луцьк відвідають 25 українських письменників, які мешкатимуть тут по тижню. Їхнє завдання – створити текст, у якому головним героєм або місцем подій буде обласний центр Волині.

.....

W Łucku przedstawiciele Diecezji Łuckiej oraz Rady Miejskiej omówili połączenie podziemnych korytarzy pod dawnym kolegium jezuickim i wieżą Czartoryskich z korytarzami pod katedrą Św. Ap. Piotra i Pawła, co pozwoli na stworzenie jednej trasy turystycznej.

.....

У Луцьку відбулися переговори представників Луцької дієцезії та міськради про об'єднання підземелля колегіуму єзуїтів та вежі Чарторийських із підземеллями костелу Святих Апостолів Петра і Павла задля створення єдиного туристичного маршруту.

.....

6 maja w obwodzie wołyńskim rozpoczął się szkolenie przeciwko COVID-19 nauczycieli, którzy będą pracować podczas egzaminów maturalnych.

.....

Із 6 травня на Волині почали щеплювати проти COVID-19 учителів, які братимуть участь у проведенні ЗНО.

230. rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja

230 років тому ухвалили Конституцію 3 травня

W 230. rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 Maja podczas uroczystości na dziedzińcu Zamku Królewskiego w Warszawie prezydenci Polski, Litwy, Estonii, Łotwy i Ukrainy podpisali wspólną deklarację, podkreślając historyczne znaczenie konstytucji z 1791 r.

У 230-ту річницю ухвалення Конституції 3 травня під час урочистих заходів у Королівському замку у Варшаві президенти Польщі, Литви, Естонії, Латвії та України підписали спільну декларацію, якою підкреслили історичне значення ухваленої в 1791 р. конституції.

«Pomni dziejowych doświadczeń, dumni z osiągnięć naszej współczesnej współpracy w regionie, świadomi wyzwań – z nadzieją patrzymy w przyszłość. Wyrażamy przekonanie, że pomyślność naszego wspólnego dziedzictwa i wspólnego domu, zakorzenionych w cywilizacji europejskiej, wymaga, aby właśnie tak jak dom, Europa była budowana na fundamencie podstawowych wartości i zasad. Są nimi bez wątpienia: wolność, suwerenność, integralność terytorialna, demokracja, rządy prawa, równość i solidarność» – napisali przywódcy pięciu państw. Pełną treść deklaracji w języku polskim można przeczytać tutaj: <https://cutt.ly/Sbv0g1T>

Podczas uroczystości państwowych odbywających się na dziedzińcu Zamku Królewskiego w Warszawie Prezydent RP zaznaczył, że wyciągając wnioski z historii naszych narodów, stajemy ramię w ramię, aby wyrazić wolę zachowania ich niezawisłości, bezpieczeństwa i stabilnego rozwoju.

«Z całą mocą deklarujemy, że nie możemy i nie chcemy wyrzec się naszej wolności, suwerenności, integralności terytorialnej i prawa do samostanowienia. Naszej równości, demokracji i rządów prawa. Naszego braterstwa, solidarności, wzajemnego szacunku oraz lojalnej, wielostronnej korzystnej współpracy. Razem uznajemy, że tylko na fundamencie tych ideałów możemy budować swoją pomyślną przyszłość» – mówił Andrzej Duda w wystąpieniu.

W uroczystościach uczestniczyli także Szef Kancelarii Prezydenta RP Grażyna Ignaczak-Bandyk, Szef Gabinetu Prezydenta RP Paweł Szrot, Szef Biura Bezpieczeństwa Narodowego Paweł Soloch, Szef Biura Polityki Międzynarodowej Krzysztof Szczerski i minister Wojciech Kolarski.

Po głównych uroczystościach, prezydenci Andrzej Duda, Gitanas Nausėda, Kersti Kaljulaid,

Egils Levits i Wołodymyr Zeleński wzięli udział w debacie o przyszłości polityki europejskiej. Andrzej Duda podziękował Prezydent Estonii oraz Prezydentom Litwy, Łotwy i Ukrainy za przybycie do Warszawy, za demonstrację wzajemnej solidarności i przyjaźni, za pokazanie naszym społeczeństwom jedności wokół najważniejszych ideałów.

Źródło: prezydent.pl

Fot. Jakub SZYMCZUK / KPRP

«Згадуючи досвід минулого, пишаючись досягненнями нашої теперішньої співпраці в регіоні, усвідомлюючи виклики, з надією дивимось в майбутнє. Висловлюємо переконання, що успіх нашої спільної спадщини та спільного дому, корінням яких є європейська цивілізація, вимагає, щоб Європа, як і дім, будувалася на фундаментальних цінностях і принципах. До них, без сумніву, належать свобода, суверенітет, територіальна цілісність, демократія, верховенство права, рівність та солідарність», – написали глави п'яти держав. Повний

текст декларації українською мовою доступний тут: <https://cutt.ly/zbbh7mL>

Під час державних урочистостей, що відбувалися в Королівському замку у Варшаві, президент Польщі зазначив, що, роблячи висновки з історії наших народів, ми стаємо пліч о-пліч, демонструючи бажання зберегти їхню незалежність, безпеку і стабільний розвиток.

«Особливо сильно ми декларуємо, що не можемо й не хочемо зректися нашої свободи, суверенітету, територіальної цілісності та права на самовизначення. Нашої рівності, демократії і верховенства права. Нашого братерства, солідарності, взаємоповаги та лояльної, багатосторонньої й вигідної співпраці. Разом ми визнаємо, що тільки на фундаменті цих ідеалів можемо будувати своє успішне майбутнє», – сказав Анджей Дуда, виголошуючи промову.

В урочистостях брали участь також очільниця Канцелярії президента РП Гражина Ігначак-Бандих, керівник Кабінету президента РП Павел Шрот, глава Бюро національної безпеки РП Павел Солох, очільник Бюро міжнародної політики Кишиштоф Щерський та міністр Войцех Колярьський.

Після головних заходів президенти Анджей Дуда, Гітанас Науседа, Керсті Кальюлайд, Егілс Левітс та Володимир Зеленський долучилися до дебатів про майбутнє європейської політики. Анджей Дуда подякував президентам Естонії, Литви, Латвії та України за приїзд до Варшави, жест взаємної солідарності і дружби, демонстрацію нашим суспільствам єдності щодо найважливіших ідеалів.

Джерело: prezydent.pl

Фото: Якуб ШИМЧУК / KPRP

Święto Konstytucji 3 Maja w Zdołbunowie

Свято Конституції 3 травня у Здолбунові

Polskie Narodowe Święto Konstytucji 3 Maja zbiegło się w tym roku z ukraińską Wielkanocą. Dodatkowo ciągle obowiązujące ograniczenia pandemiczne zmusiły członków Towarzystwa Kultury Polskiej w Zdołbunowie do innego niż zwykle świętowania kolejnej rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja.

Z inicjatywy prezes Towarzystwa Zofii Michalewicz nad zdołbunowskim jeziorem spotkała się grupa aktywnych działaczy z grupką najstarszych uczniów szkoły sobotnio-niedzielnej pod opieką ich nauczycielki.

Rozbrzmiały uroczyste pieśni i wiersze, a quiz wiedzy o okolicznościach uchwalenia Konstytucji dał możliwość popisania się młodzieży i dorosłym.

Chłodna pogoda nie popsuka humorów – wszystkich rozgrzały biegi, w których, oczywiście, młodzież była bezkonkurencyjna, i wesołe piosenki polskie i ukraińskie.

Zdaniem obecnych warto pomyśleć w przyszłości o podobnie niesztampowych obchodach świąt narodowych.

Марія МУСІАЛ,
наuczycielka skierowana do Zdołbunowa przez ORPEG

Polskie Narodowe Święto Konstytucji 3 Maja zbiegło się w tym roku z ukraińską Wielkanocą. Dodatkowo ciągle obowiązujące ograniczenia pandemiczne zmusiły członków Towarzystwa Kultury Polskiej w Zdołbunowie do innego niż zwykle świętowania kolejnej rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja.

Z inicjatywy głowy товариства Софії Михалевич активні діячі організації та найстарші учні суботньо-недільної школи разом з учителькою зустрілися біля здолбунівського озера.

Під час святкування лунали пісні й вірші, а вікторина про історію прийняття конституції дала можливість похвалитися своїми знаннями молоді й дорослим.

Холодна погода нікому не зіпсувала настрою. Усіх зігрівали біг, у якому, звичайно, з молоддю важко було змагатися, та веселі польські й українські пісні.

На думку учасників заходу, в майбутньому варто подумати про те, щоб національні свята відзначати так само нетипово.

Марія МУСІАЛ,
учителька, skierowana do Zdołbunowa przez ORPEG

Polacy z Równego przyjęli od mera miasta życzenia z okazji Dnia Polonii

Мер Рівного привітав місцевих поляків із Днем Полонії

Mer Równego Oleksandr Tretiak zaprosił przedstawicieli polskich środowisk na spotkanie, podczas którego złożył im życzenia z okazji Dnia Polonii obchodzonego na całym świecie 2 maja.

Na spotkaniu, które miało miejsce 28 kwietnia, był obecny Konsul Generalny RP w Łucku Sławomir Misiak. «To zaproszenie i nasze spotkanie świadczy o progresywnej, nowoczesnej polityce władz ukraińskich wobec swoich sąsiadów» – powiedział Konsul dziękując Oleksandrowi Tretiakowi za zaproszenie.

Równe to miasto szczególnie przyjazne dla Polaków. Jest to miejsce, w którym polska mniejszość narodowa czuje się bezpiecznie, a polskie inicjatywy zawsze były przyjmowane otwarcie i cieszyły się wsparciem lokalnych władz. Taki wniosek można było wysnuć z wypowiedzi zaproszonych gości. Podczas spotkania panowała serdeczna atmosfera.

Dla przedstawicieli polskiej wspólnoty oraz Kościoła była to też okazja do bliższego poznania się z od niedawna urzędującym merem Równego oraz możliwość dyskusji na temat perspektyw dalszej współpracy.

Ewa MAŃKOWSKA,
Українсько-Польський Союз
імені Томаша Падури в Рівному
Fot. Aleksander RADICA

Мер Рівного Олександр Третяк запросив представників польських організацій на зустріч, під час якої привітав їх із Днем Полонії, який у всьому світі відзначають 2 травня.

На зустрічі, яка пройшла 28 квітня, був присутній Генеральний консул РП у Луцьку Сławomir Misiak. «Це запрошення та наша зустріч свідчать про прогресивну й сучасну політику української влади відносно своїх сусідів», – таку думку висловив консул, дякуючи Олександрові Третяку за запрошення.

Рівне – це особливо приязне для поляків місто, де польська національна меншіна почувалася безпечно, а польські ініціативи завжди приймаються відкрито й отримують підтримку від місцевих органів влади. Такий висновок можна зробити з висловлювань, що прозвучали з вуст учасників зустрічі, під час якої панувала привітна атмосфера.

Для представників польської спільноти та Римо-католицької Церкви в Україні захід став нагодою ближче познайомитися з мером Рівного, який зовсім нещодавно обійняв цю посаду, та обговорити перспективи співпраці.

Ewa MAŃKOWSKA,
Українсько-Польський Союз
імені Томаша Падури в Рівному
Фото: Олександр РАДИЦА

Uczniowie z Tarnopolszczyzny wzięli udział w Turnieju Misia Wojtka

Учні з Тернопільщини взяли участь у Турнірі ведмедика Войтека

Uczniowie z Tarnopola i Husiatyna wzięli udział w I Ogólnoswiatowym Turnieju Misia Wojtka – grze planszowej popularyzującej polską historię w sposób niezwykle i bardzo atrakcyjny.

Dwie drużyny – «Buziaczki» z Nadzbruczańського Товариства Культури і Яęzyка Польского в Husiatynie oraz «Tarnopolskie Niedźwiadki» z Polonijnego Stowarzyszenia Kulturalno-Oświatowego w Tarnopolu – dwukrotnie brały udział w rozgrywkach Regionu Wschodniego walcząc najpierw o pierwsze miejsce w swojej grupie, a następnie – o pierwsze miejsce w Turniejach Mistrzów, Wicemistrzów i Brązowych Medalistów.

W wyniku rozgrywek 6 maja «Tarnopolskie Niedźwiadki» zajęły drugie miejsce w swojej grupie w Turnieju Wicemistrzów, zaś husiatyńskie «Buziaczki» – pierwsze miejsce w Turnieju Wicemistrzów, co pozwoli im zaważczyć 20 maja o udział w Wielkim Ogólnoswiatowym Finale.

I Ogólnoswiatowy Turniej Misia Wojtka – to konkurs gry planszowej poświęconej historii deportacji ludności polskiej na wschodzie oraz polskiego wysiłku wojskowego w II Korpusie Polskim. W tym roku konkurs jest organizowany on-line w kilku etapach. Od marca 2021 r. udział w nim wzięło 47 szkół z 17 krajów z 3 kontynentów.

Organizatorem konkursu jest Polska Weekendowa Szkoła Stowarzyszenia Edukacyjnego Nauczycieli w Dublinie. Szczegółowe informacje

o całym przedsięwzięciu można znaleźć tu: edukacjasen.pl/wojtek/

Maryna WOJNOWA,
Polonijne Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe w Tarnopolu
Fot. edukacjasen.pl/wojtek

Учні з Тернополя та Гусятини взяли участь у I світовому турнірі ведмедика Войтека – настільній грі, яка в дуже цікавий та незвичний спосіб популяризує історію Польщі.

східного регіону, виборюючи спочатку перемогу у своїй групі, а потім у турнірах чемпіонів, віцечемпіонів і бронзових медалістів.

За результатами змагань 6 травня «Тернопільські ведмедики» зайняли друге місце у своїй групі в турнірі віцечемпіонів, а гусятинські «Бузячки» – перше, що дозволяє їм 20 травня позмагатися за участь у великому світовому фіналі.

I світовий турнір ведмедика Войтека – це конкурс настільних ігор, присвячений історії депортації поляків на Схід та внеску II Польського корпусу в перемогу антигітлерівської коаліції в Другій світовій війні. У цьому році конкурс проходить онлайн у декілька етапів. Із березня 2021 р. участь у ньому взяли учні з 47 шкіл 17 країн, розташованих на трьох континентах.

Конкурс проводить Польська школа вихідного дня Освітнього товариства вчителів у Дубліні. Детальну інформацію про нього можна знайти тут: edukacjasen.pl/wojtek/

Марина ВОЙНОВА,
Тернопільське культурно-просвітницьке
полонійне товариство

Фото: edukacjasen.pl/wojtek

Ocaleni od zapomnienia: Wiktor Komszczyński

Повернуті із забуття: Віктор Комщинський

Po opracowaniu ponad 30 tekstów o represjonowanych nauczycielach nagle doszłam do wniosku, że sowiecki system represyjny w ciągu trzech dni, 8–10 kwietnia 1940 r., zorganizował w więzieniach NKWD na terenie Zachodniej Ukrainy swoiste «zebranie metodyczne». W tych dniach aresztowano też Wiktora Komszczyńskiego, bohatera naszego kolejnego szkicu biograficznego.

Підготувавши більше 30 текстів про репресованих учителів, я раптом збагнула, що радянська репресивна система за три дні, 8–10 квітня 1940 р., зби́рала у в'язницях НКВС Західної України масштабне «методоб'єднання». Арештували в ці дні й Віктора Комщинського, героя чергового біографічного нарису.

Wiktor urodził się w 1910 r. we wsi Kulczyn w województwie lubelskim w biednej wielodzietnej chłopskiej rodzinie Cypriana i Józefy Komszczyńskich, którzy mieli jeszcze dwóch synów – Mieczysława i Antoniego.

Cyprian Komszczyński do 1925 r. pracował jako robotnik najemny w folwarku należącym do miejscowych właścicieli ziemskich. W 1925 r. ich los się poprawił. Rodzina nabyła 6 ha roli, do uprawy której miała parę koni. Posiadali także dwie krowy i sprzęt rolniczy. Komszczyńscy mieszkali we własnym domu, mieli też stodołę. Ojciec wkrótce zmarł, a Józefa Komszczyńska wyszła ponownie za mąż.

Do 1932 r. Wiktor pobierał nauki: najpierw w szkole, a po jej ukończeniu w seminarium nauczycielskim.

Jego pierwszym miejscem zatrudnienia była szkoła w Osowie w powiecie kostopolskim, do której młody nauczyciel przybył w 1933 r. W tymże roku musiał przerwać działalność pedagogiczną. W latach 1933–1934 Wiktor służył w Wojsku Polskim. W międzyczasie skończył roczny kurs dla podchorążych, po którym przeszedł do rezerwy w tym właśnie stopniu. W 1936 r. po dodatkowych szkoleniach wojskowych awansował na podporucznika.

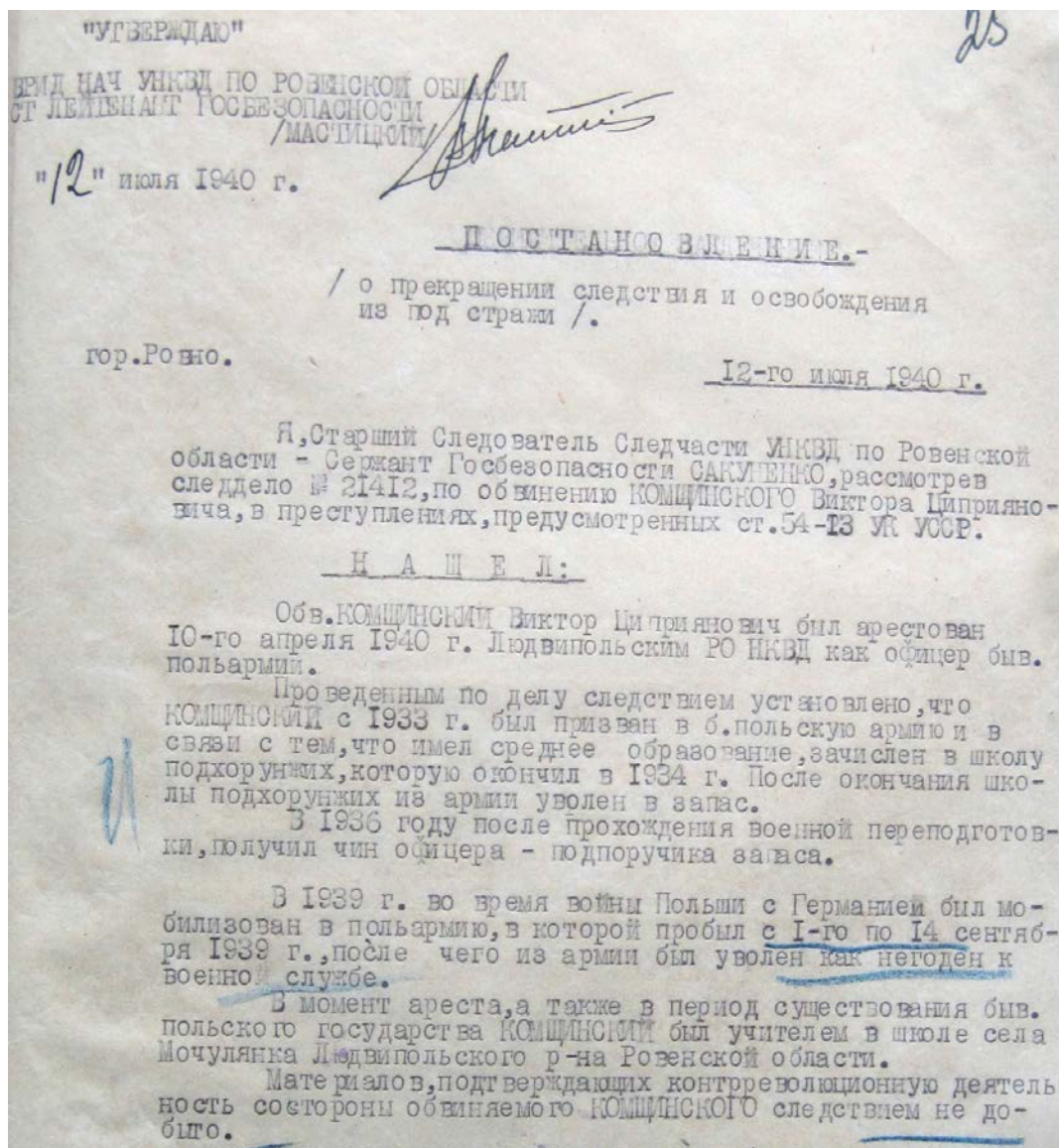
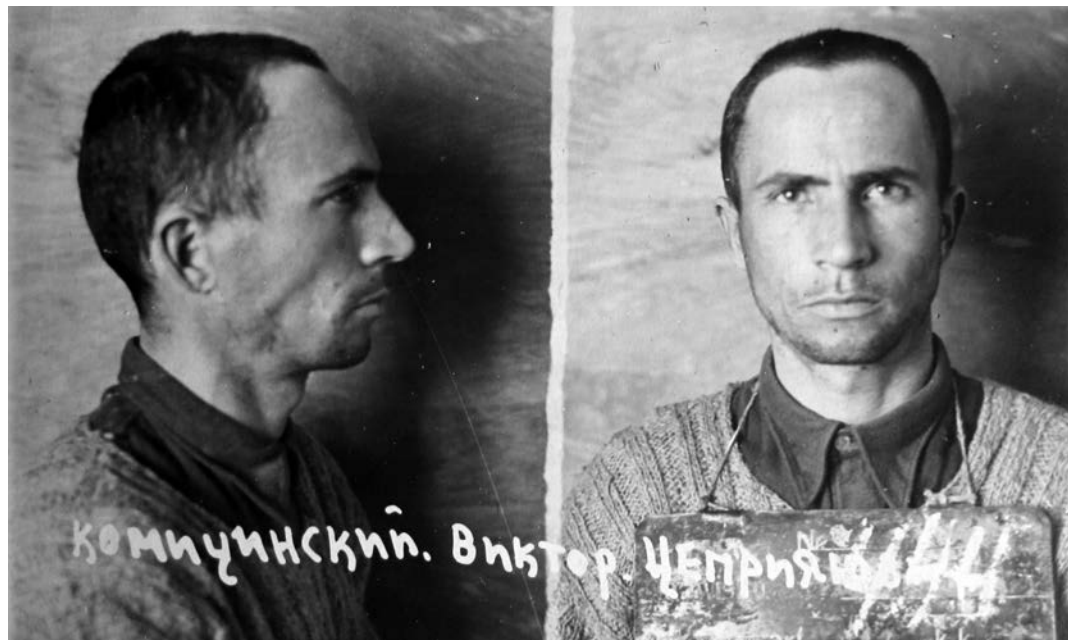
W 1936 r. Wiktora Komszczyńskiego skierowano na stanowisko nauczyciela we wsi Złażne w gminie Derażne. Pracował w tej szkole do września 1939 r.

W 1939 r., w przededniu wojny niemiecko-polskiej, młody nauczyciel został zmobilizowany. W wojsku przebywał od 1 do 14 września 1939 r., następnie został zwolniony z powodów zdrowotnych jako niezdolny do służby. Jednostka wojskowa Wiktora stacjonowała we Włodzimierzu Wołyńskim, gdzie 14 września została zbombardowana przez niemieckie samoloty. Wiktor został wówczas kontuzjowany, odłamka pocisku nie udało się wydobyc z jego nogi nawet w trakcie leczenia.

Po ustanowieniu władzy radzieckiej pedagog przeprowadził się do Moczulan, gdzie został zatrudniony jako nauczyciel w zreformowanej radzieckiej szkole. Na nowe miejsce przybył z żoną Julią (c. Józefa, ur. w 1911 r.), również nauczycielką z zawodu, oraz ich synem Krzysztofem, który urodził się w czerwcu 1939 r.

10 kwietnia 1940 r. Ludwipolski Oddział Rejonowy NKWD aresztował Wiktora Komszczyńskiego i osadził w rówieńskim więzieniu. Oskarżono go o to, że był oficerem Wojska Polskiego. Na tradycyjnych dla tej kategorii więźniów przesłuchaniach śledczy sprawdzali biografię «przestępcy», ale nie mieli mu czego zarzucić. Świadczenie też nie dostarczyli niezbędnych informacji. Wszyscy trzej potwierdzili, że Wiktor był oficerem rezerwy, we wrześniu 1939 r. został ranny, po czym był leczony w Moczulanach.

Śledczy próbowali wypracować tradycyjną linię oskarżeń opartą na zarzutach brutalnego traktowania uczniów ukraińskich i żydowskich przez polskich nauczycieli. Jednak Stanisław Stachurski, który kiedyś został wezwany do szkoły przez Wiktora Komszczyńskiego, powiedział, że nauczyciel prosił go, aby wpłynął na zachowanie brata, powołując się na to, że zrobiłby to sam, gdyby była to polska szkoła, ale sowiecka edukacja nie pozwalała na użycie siły fizycznej wobec uczniów. Jedyne potwierdzenie «nieuczciwego» wykonywania przez Wiktora swoich obowiązków była opinia wydana przez przewodniczącą Moczulańskiej Rady Wiejskiej. Najwyraźniej śledczy Sakulenko nie wziął tego do-

kumentu pod uwagę, ponieważ 12 lipca 1940 r. utworzył śledztwo w sprawie Wiktora Komszczyńskiego i wypuścił go z aresztu. 16 lipca więźnię wyszedł na wolność. Jego dalsze losy nie są nam znane.

Tetiana SAMSONIUK

Народився Віктор 1910 р. у Кульчині в Люблінському воєводстві в бідній багатодітній селянській родині Ципріяна та Юзефи Комщинських, які мали ще двох синів: Мечислава та Антонія.

Ципріян Комщинський до 1925 р. працював найманим робітником у приватних землевлас-

ників. Із 1925 р. справи пішли значно краще. Родина придбала 6 га землі, яку обробляла парою коней. В господарстві були дві корови та сільськогосподарський інвентар. Мешкали Комщинські у власному будинку, мали також клуню. Невдовзі батько помер, а Юзефа Комщинська згодом вийшла заміж удруге.

До 1932 р. Віктор перебував на навчанні: спочатку у школі, а після її закінчення – у вчительській семінарії.

Його першим місцем роботи стала школа в селі Осова Костопільського повіту, куди молодий учитель прибув 1933 р. Того ж року педагогічну діяльність довелося перервати. 1933–1934 рр. він перебував на строковій службі у Війську Польському. За цей час закінчив річні курси підхорунжих, після яких був зарахований до резерву у званні підхорунжого. 1936 р., пройшовши додаткову військову підготовку, отримав звання підпоручика.

1936 р. Віктора Комщинського призначили на посаду вчителя у Злазному Дераженській гміні. У цій школі він пропрацював до вересня 1939 р.

1939 р., напередодні німецько-польської війни, молодого вчителя мобілізували. У війську він перебував 1–14 вересня 1939 р., потім його звільнили за станом здоров'я як непридатного до служби. На той момент військова частина Віктора перебувала у Володимирі-Волинському, де 14 вересня її бомбардувала німецька авіація. Віктор отримав поранення, осколок від авіабомби навіть після лікування залишився в його нозі.

Після встановлення радянської влади педагог переїхав до Мочулянки, де отримав посаду вчителя в реформованій радянській школі. На нове місце від переїхав із дружиною Юлією Юзефівною (1911 р. н.), теж учителькою за освітою, та їхнім сином Кшиштофом, який народився в червні 1939 р.

10 квітня 1940 р. Людвипільський райвідділ НКВС арештував Віктора Комщинського та доправив до рівненської в'язниці. Його звинуватили в тому, що він був офіцером польської армії. На традиційних для такої категорії в'язнів допитах слідчі з'ясували біографію «злочинця», яка виявилася абсолютно нічим не примітною. Не дали необхідної інформації й свідки, залучені до слідчого процесу. Всі троє підтвердили, що Віктор був офіцером резерву, у вересні 1939 р. отримав поранення, після якого лікувався в Мочулянці.

Слідчі намагалися розгорнути традиційну лінію обвинувачень, яка базувалася на жорстокому ставленні польських учителів до учнів української та єврейської національностей. Однак Станіслав Стахурський, якого свого часу Віктор Комщинський викликав до школи, розповів, що учитель просив вплинути на поведінку його брата, мотивуючи це нібито тим, що в польській системі освіти він би і сам це зробив, однак радянська система не дозволяє застосовувати фізичну силу до учнів. Єдиним підтвердженням несумлінного виконання Віктором своїх обов'язків була характеристика, видана головою Мочулянської сільської ради. Очевидно, слідчий Сакулєнко не взяв цього документа до уваги, оскільки 12 липня 1940 р. він видав постанову про припинення слідства та звільнення Віктора Комщинського з-під варти. 16 липня в'язень вийшов на волю. Його подальша доля нам не відома.

Тетяна САМСОНЮК

Spotkanie z tłumaczem utworów Gabrieli Zapolskiej

Зустріч із перекладачем творів Габріелі Запольської

W ramach projektu «Tłumaczenie od kuchni» realizowanego przez Edukacyjno-Naukowe Laboratorium Ukraińsko-Polskiego Przekładu w Instytucie Polski działającym przy Wołyńskim Uniwersytecie Narodowym imienia Łesi Ukrainki odbyło się spotkanie z tłumaczem Aleksandrem Waszczukiem.

28 kwietnia przedstawiciel wołyńskiej szkoły przekładu podzielił się ze studentami swoimi rozważaniami na temat tego, że polska literatura staje się coraz bliższa ukraińskiemu czytelnikowi. Jedną z przyczyn zainteresowania nią na Wołyniu jest jego zdaniem bliskość regionu do Polski. W dodatku na Wołyńskim Uniwersytecie Narodowym imienia Łesi Ukrainki coraz prężej rozwija się polonistyka, co może zaowocować nowymi tłumaczami oraz przekładami polskiej literatury na język ukraiński.

Pan Aleksandr podzielił się ze studentami wspomnieniami o swoich latach studenckich oraz o pracy nauczycielskiej. Szczególną uwagę zwrócił na jakość wykształcenia i ogromne możliwości, które ma współczesna młodzież. Powiedział także, że miłość do literatury pięknej oraz zapoznanie się ze zbiorami Wołyńskiego Muzeum Krajoznawczego zainspirowały go do przetłumaczenia na język ukraiński utworów Gabrieli Zapolskiej.

Ojciec pisarki był marszałkiem szlachty powiatu łuckiego. Nie wiadomo dokładnie, gdzie Zapolska się urodziła – w Kiwercach czy Podhajcach. Ale, jak twierdzą badacze jej twórczości, protoplastami bohaterów jej utworów byli mieszkańcy Wołynia.

W 2013 r. w wołyńskim almanachu «Świtaż» ukazał się dramat Gabrieli Zapolskiej «Na pierwszy bal» przetłumaczony na język ukraiński przez Aleksandra Waszczuka. W 2016 r. w łuckim wydawnictwie «Teren» ujrzał światło dzienne zbiór opowiadań i dramatów «Menażeria ludzka» także w jego przekładzie.

Podczas spotkania studenci mogli zapoznać się z przekładami Aleksandra Waszczuka oraz porozmawiać z tłumaczem o warsztacie jego pracy. Pan Aleksandr przygotował także zadania dla przyszłych tłumaczy. Każdy spróbował opracować przekład pojedynczych zdań oraz w trakcie dyskusji znaleźć najlepszą wersję tłumaczenia.

Natalia CIOŁYK

У рамках проекту науково-навчальної лабораторії українсько-польського перекладу «Перекладацька кухня» в Інституті Польщі Волинського національного університету імені Лесі Українки відбулася зустріч із перекладачем Олександром Ващуком.

Представник волинської перекладацької школи 28 квітня розповів студентам про те, як польська література стає ближчою до українського читача. На його думку, серед причин зацікавлення польською культурою тут, на Волині, є, зокрема, територіальна близькість регіону до Польщі. До того ж у ВНУ імені Лесі Українки щораз потужнішим стає відділення полоністики, що є сприятливим фактором для появи нових фахівців, зацікавлених у перекладі творів польської літератури українською мовою.

Пан Олександр розповів про свої студентські роки та роботу вчителем. Особливу увагу звернув на якість освіти та широкі можливості сучасної молоді. Зазначив, що зацікавлення художньою літературою та робота з фондами Волинського краєзнавчого музею надихнули його на переклад українською мовою творів Габріелі Запольської.

Батько письменниці був маршалком шляхти Луцького повіту. Достеменно не відомо, у якому

з волинських маєтків – у Ківерцях чи Підгайцях – вона народилася. Зате, як стверджують дослідники її творчості, прототипами героїв її творів стали мешканці Волині.

Ще у 2013 р. у волинському альманасі «Світязь» Олександр Ващук представив переклад українською драми Габріелі Запольської «На перший бал». У луцькому видавництві «Терен» 2016 р. вийшла друком збірка «Людський звіринець», до якої увійшли оповідання та драматичні твори.

На зустрічі студенти мали можливість ознайомитися із цими та іншими перекладами Олександра Ващука, розпитати про особливості роботи над ними. Він також підготував короткі творчі завдання для майбутніх перекладачів. Кожен спробував опрацювати окремі речення та під час обговорення обрати найвлучніший варіант.

Наталія ЦЬОЛИК

W Lubomlu i Mielnikach uporządkowano cmentarze

У Любомлі та Мельниках впорядкували кладовища

Przed świętami majowymi członkowie Stowarzyszenia Kultury Polskiej im. Michała Ogińskiego wspólnie z lubomelskimi policjantami posprząтали polski cmentarz wojskowo-cywilny w Lubomlu. Przeprowadzili prace porządkowe także na kwaterze wojskowej w Mielnikach.

Na lubomelskiej nekropolii Walerij Klekoć, Witalij Bojko, Natalia Sokowikowa, Oksana Sztanska oraz Włodzimierz Pedycz z SKP im. Michała Ogińskiego sprzątali opadłe liście, połamane gałęzie oraz śmieci. W pracach porządkowych uczestniczyli także weterani lubomelskiej policji: Mychajło Boguta, Mykoła Troć i Aleksandr Smolar, którzy zajęli się pomnikami polskich policjantów. Wydział policji w Lubomlu od około 10 lat współpracuje z policją polskiego miasta Parczew. Współdziałanie to jest realizowane zarówno na płaszczyźnie zawodowej, jak też społecznej.

Na cmentarzu w Mielnikach spoczywają żołnierze Korpusu Obrony Pogranicza, którzy zginęli w 1939 r. w Bitwie pod Szackiem stoczonej z Armią Czerwoną. Kwaterę wojskową w tej wsi posprzątali członkowie Szackiego Oddziału SKP im. Michała Ogińskiego: Oleg Lisowski, Igor Kowalczyk, Maria Szewczenko, Halina Boguta, Władimir Szaczanin i Kateryna Szaczanin. W trakcie prac porządkowych skosili trawę oraz oczyścili pomniki i ogrodzenie.

Włodzimierz PEDYCY,
Stowarzyszenie Kultury Polskiej
im. Michała Ogińskiego w Lubomlu

Fot. Oleg LISOWSKI

Перед травневими святами члени Товариства польської культури імені Міхала Огінського разом із любомльськими поліціантами прибрали польське військово-цивільне кладовище в Любомлі, а також упорядкували могили польських військових у Мельниках.

гілля та сміття. До акції долучилися також члени ветеранської організації любомльської поліції Михайло Богута, Микола Троць та Олександр Смоляр. Вони впорядкували надгробки польських поліціантів. Відділ поліції в Любомлі близько 10 років співпрацює з поліцією польського міста Парчев – не тільки в професійній сфері, але й у суспільній.

На кладовищі в Мельниках спочивають солдати Корпусу охорони прикордоння, які загинули в 1939 р. у боях за Шацьк із Червоною армією. Військові поховання на місцевому цвинтарі впорядкували члени Шацького підвідділу ТПК імені Міхала Огінського Олег Лісовський, Ігор Ковальчук, Марія Шевченко, Галина Богута, Вадим Шачанін та Катерина Шачанін. Вони скосили траву, очистили пам'ятники й огорожу.

На любомльському цвинтарі Вадим Клекоць, Віталій Бойко, Наталія Соковікова, Оксана Штанська та Володимир Педич із ТПК імені Міхала Огінського прибрали опале листя,

Володимир ПЕДИЧ,
Товариство польської культури
імені Міхала Огінського в Любомлі

Фото: Олег ЛІСОВСЬКИЙ

Zakończył się II etap Triathlonu intelektualnego

Завершився II етап Інтелектуального триатлону

Trwa III edycja coraz bardziej rozpoznawalnego w Łucku, Równem i Tarnopolu konkursu – «Triathlon intelektualny». W tym roku zmagania koncentrują się wokół polskiej kultury i 30. rocznicy powstania Grupy Wyszehradzkiej.

Інтелектуальний триатлон – конкурс, який стає щораз більш популярним у Луцьку, Рівному й Тернополі. Цього року змагання присвячені польській культурі та 30-річчю створення Вишеградської групи.

W poprzednim roku II wydanie Triathlonu rozpoczęło się jeszcze w epoce «przedcovidowej». I etap odbył się stacjonarnie w trzech wymienionych wyżej miastach. Niestety, później przyszła pandemia i kolejne etapy odbyły się już on-line. Organizatorzy poradzili sobie z nimi całkiem sprawnie, ale gdy w czerwcu kończył się III etap nikt nie przypuszczał, że w tym roku czeka na nich jeszcze trudniejsze zadanie.

Wszyscy byli przekonani, że pod koniec sierpnia po pandemii COVID-19 nie będzie już śladu i po wakacjach wszystko wróci do normy. Niestety, myliliśmy się. W tym roku zarówno I, jak i II etap odbyły się zdalnie. Jakie będą losy III etapu, czy będzie się mógł odbyć «na żywo» w Równem – nie jesteśmy w stanie przewidzieć.

W II etapie «III Triathlonu intelektualnego – kultura polska 1989–2020 i 30-lecie powstania Grupy Wyszehradzkiej» wzięło udział 31 uczestników, którzy szczęśliwie przebrnęli dosyć trudny test I etapu.

II etap tegorocznego Triathlonu rozpoczął się formalnie w piątek, 16 kwietnia od spotkania on-line na platformie Zoom. Wzięli w nim udział organizatorzy oraz wszyscy uczestnicy. Była więc okazja zarówno do wzajemnego poznania się, jak i wyjaśnienia zasad i ewentualnych wątpliwości związanych z dalszym przebiegiem konkursu.

Rywalizacja była bardzo wyrównana i zacięta. Każda osoba musiała przygotować przemówienie na wybrany przez siebie temat (z listy przygotowanej przez organizatorów), nagrać je i przesłać do jury, którego zadaniem było wyłonienie «szczęśliwej dziesiątki», czyli finalistów.

Oceniając przemówienia jury (w składzie: dr Natalia Denysiuk, zastępca redaktora naczelnego gazety «Monitor Wołyński», dr Julia Waszejko, wykładowca Wołyńskiego Uniwersytetu Narodowego imienia Łesi Ukrainki oraz Bożena Pająk i Wiesław Pisarski – nauczyciele skierowani do Krzemieńca i Kowla przez ORPEG) brało pod uwagę znajomość tekstu, operowanie głosem, poprawność dykcji, gestykulację i mimikę twarzy oraz podtrzymywanie kontaktu ze słuchaczami.

I wreszcie – mamy wyniki! Finalistami zostali: Sofia Abramowycz, Mariana Levtseniuk, Daria Tobijas, Viktoria Orzhekhovska, Stanislaw Zaichuk (obwód rówieński), Wiktorija Bartoszuik (obwód wołyński), Kamila Herbut, Veronika Kuryliuk, Kateryna Korpak, Alina Pereszlug (obwód tarnopolski).

FINALIŚCI KONKURSU

3 TRIATHLON INTELKTUALNY

KULTURA POLSKA 1989-2020
I 30-LECIE POWSTANIA
GRUPY WYSZEHRADZKIEJ

Projekt realizowany przez Konsulat Generalny RP w Łucku,
we współpracy z Ukraińsko-Polskim Sojuszem im. T. Padury, na terenie Łuckiego Okręgu Konsularnego.

Konsulat Generalny
Rzeczypospolitej Polskiej
w Łucku

Koordynatorzy: Ewa Mańkowska
Mariana Seroka

Piotr Kowalik
Wiesław Pisarski

Każdy uczestnik II etapu zmagania otrzyma stoworny dyplom, a jako nagrodę bon podarunkowo do sklepu internetowego «Rozetka».

Wszystkim, którzy wygłaszali przemówienia, serdecznie gratulujemy, zaś finalistom życzymy powodzenia w III etapie!

Organizatorem i fundatorem nagród w konkursie, we współpracy z Ukraińsko-Polskim Sojuszem im. Tomasza Padury z Równego i nauczycielami ORPEG z Kowla, Łucka i Tarnopola, jest Konsulat Generalny RP w Łucku.

Piotr KOWALIK,
nauczyciel skierowany do Łucka przez ORPEG

Minulogo roku II Intelktualny triatlon rozpoczął się w przedcovidną epokę. Pierwszy etap odbył się stacjonarnie w trzech zgażanych miejscach. Na żał, późnie rozpoczął się pandemiczny i następnne etapy przeszły już on-line. Organizatorzy sprawnie sobie radzili, ale kiedy w czerwcu zakończył się trzeci etap, nikt nie przypuszczał, że w tym roku przed nimi stoją trudniejsze zadania.

Wszyscy byli przekonani, że pod koniec sierpnia po pandemii COVID-19 nie będzie już śladu i po wakacjach wszystko wróci do normy. Niestety, myliliśmy się. W tym roku zarówno I, jak i II etap odbyły się zdalnie. Jakie będą losy III etapu, czy będzie się mógł odbyć «na żywo» w Równem – nie jesteśmy w stanie przewidzieć.

iz trzecim i czy wdać się w jego bezpośrednio w Równem, waży przedobaczyć.

U drugomu etapie konkursu «III Intelktualny triatlon – polska kultura w 1989–2020 rr. ta 30-letnia stoworenna Wyszehradzkiej grupy» wziął udział 31 uczestnik – same takiej ilości uczni udało się sprawnie z dosyć trudnym testem na pierwszym etapie.

Drugim etapem rozpoczął się w piątek, 16 kwietnia, spotkanie na platformie Zoom. W nim wzięli udział organizatorzy i uczestnicy. Wszyscy wykorzystali tę okazję do wzajemnego poznania się, wyjaśnienia zasad i ewentualnych wątpliwości związanych z dalszym przebiegiem konkursu.

Uczestnicy nie odstawali jeden od drugiego. Wszyscy mieli przygotowane przemówienia na wybrany przez siebie temat (z listy przygotowanej przez organizatorów), nagrać je i przesłać do jury, którego zadaniem było wyłonienie «szczęśliwej dziesiątki», czyli finalistów.

Oceniając przemówienia jury (w składzie: Natalia Denysiuk, zastępca redaktora naczelnego gazety «Wołyński monitor», Julia Waszejko z Wołyńskiego uniwersytetu imienia Łesi Ukrainki i Bożena Pająk i Wiesław Pisarski, nauczyciele skierowani do Krzemieńca i Kowla przez ORPEG) brało pod uwagę znajomość tekstu, operowanie głosem, poprawność dykcji, gestykulację, mimikę i kontakt z słuchaczami.

I wreszcie – mamy wyniki! Finalistami zostali: Sofia Abramowycz, Mariana Levtseniuk, Daria Tobijas, Viktoria Orzhekhovska, Stanislaw Zaichuk (Równieńska obwód), Wiktorija Bartoszuik (Wołyńska obwód), Kamila Herbut, Veronika Kuryliuk, Kateryna Korpak i Alina Pereszlug (Tarnopolska obwód).

Każdy uczestnik drugiego etapu otrzyma dyplom i pamiątkowy dyplom na zakupione towary na stronie «Rozetka».

Wszystkim, którzy wygłaszali przemówienia, serdecznie gratulujemy, a finalistom życzymy powodzenia w trzecim etapie!

Organizatorem konkursu i fundatorem nagród jest Generalne konsullstwo RP w Łucku. Dyplomacyjna ustanowa prowadzi Intelktualny triatlon w spwpracy z Ukraińsko-polskim sojuszem imienia Tomasza Padury w Równem i nauczycielami Centrum rozwoju polskiej kultury z Kowla, Łucka i Tarnopola, skierowanymi do Równego, Łucka i Kowla.

Piotr KOWALIK,
uczyciel, skierowany do Łucka organizacją ORPEG

Panu
WŁODZIMIERZOWI SOKALSKIEMU,
członkowi Stowarzyszenia Kultury Polskiej
im. Ewy Felińskiej na Wołyniu,
z okazji Jubileuszu 60-lecia urodzin
składamy najserdeczniejsze życzenia
nieustającej pogody ducha
oraz kolejnych lat w zdrowiu,
szczęściu i radości.

Zarząd Stowarzyszenia Kultury Polskiej im. Ewy Felińskiej na Wołyniu
i redakcja «Monitora Wołyńskiego»

W Krzemieńcu odnowiono tradycję konkursu «Anioł Ognisty Wołynia»

У Кременці відновили конкурс «Вогнистий ангел Волині»

Towarzystwo Odrodzenia Kultury Polskiej im. Juliusza Słowackiego w Krzemieńcu postanowiło w tym roku zorganizować konkurs recytatorski poświęcony poezji swojego patrona, by uczcić 30. rocznicę działalności.

Wrócić do dawnej tradycji konkursu «Anioł Ognisty Wołynia». Pierwsza jego edycja odbyła się w 1996 r. z inicjatywy Iwony Trojanowskiej – nauczycielki języka polskiego skierowanej do Krzemieńca przez ORPEG. Konkurs ten nigdy nie miał bardzo dużego zasięgu. Do Krzemieńca przyjeżdżali recytatorzy z całej Ukrainy, a w 2009 r. nawet z Polski.

W tym roku, roku pandemii, organizatorzy – Towarzystwo Odrodzenia Kultury Polskiej na czele z prezesem Marianem Kanią oraz nauczycielka skierowana do Krzemieńca przez ORPEG Bożena Pająk – ogłosili konkurs spodziewając się choćby 20 uczestników. Ku naszemu ogromnemu zdziwieniu wpłynęło 60 nagrań. Z dużych miast jak Łuck, Równe, Tarnopol, Kowel, ale też z wielu mniejszych miast, miejscowości i wiosek jak Nowowołyńsk, Luboml, Torczyn, Lubieszów, Łyszcz, Łokacz, Kuśniszcze i innych.

Z dużego zainteresowania konkursem wynika jasno, że wszyscy: nauczyciele języka polskiego, uczniowie i ich rodzice, dyrektorzy szkół, w których jest nauczany język polski, a także organizatorzy, jesteśmy głodni imprez artystycznych, kulturalnych. Potrzebujemy okazji do spotkań, na których moglibyśmy sobie wzajemnie dostarczyć przeżyć, wrażeń. Brakuje nam wzajemnego kontaktu oraz możliwości zaprezentowania wyników swojej pracy i działalności związanej z polskim słowem zawartym np. w poezji naszego Wielkiego Romantyka.

W tytule konkursu znalazło się słowo «anioł». To słowo, pod którym kryje się niezmienna istota, towarzyszyło Juliuszowi Słowackiemu całe życie. Był to anioł wolności, anioł miłości, anioł nadziei, a także anioł stróż. Krytycy literatury nazywali Juliusza Słowackiego «Aniołem Poezji». Z jego wierszy wyłania się postać poety, który doświadczał w życiu miłości, tęsknoty, samotności, cierpienia, ale też troski o losy ojczyzny, buntu i niezgody na tchórzostwo i bierność rodaków.

Nasi tegoroczni recytatorzy wybrali różne wiersze. Największą popularnością cieszyły się

utwory «Jeżeli kiedyś w tej mojej krainie...» oraz «W pamiętniku Zofii Bobrówny». Ale też usłyszeliśmy z nagrań «Hymn», «Rozłączenie», «Chmury», «Testament mój», «Do matki» i fragment poematu «Ojciec zadżumionych». Szkoda, że nie mogliśmy się spotkać z młodymi recytatorami na żywo. Mam nadzieję, że taki moment nastąpi ku radości miłośników poezji i ich nauczycieli.

W skład komisji konkursowej weszli: nauczyciele skierowani na Ukrainę przez ORPEG – Maria Musiał, Piotr Kowalik oraz Teresa Szepler, a także Jadwiga Guszawska – współzałożycielka Towarzystwa Odrodzenia Kultury Polskiej im. Juliusza Słowackiego w Krzemieńcu. Przed jurorami stanęło nie lada zadanie – wysłuchanie i ocenienie 60 filmowych wystąpień deklamatorów.

Oto wyniki konkursu. W grupie uczniów młodszych I miejsce zajęli Maksym Stachowski z Zaborola w obwodzie wołyńskim oraz Arystarch Dziuma z Krzemieńca, II miejsce – Diana Sobczuk z Krzemieńca oraz Anna Lisniczuk z Rokitnicy w obwodzie wołyńskim, III miejsce – Nazar Ibulajew z Równego.

W grupie uczniów starszych na I miejsce znaleźli się Wiktoria Pilat z Tarnopola oraz Iwan Werbowecki z Tarasowego w obwodzie wołyńskim, na II miejscu – Jana Szyrma z Krzemieńca, na III miejscu – Sofija Weremijczyk z Lubieszowa w obwodzie wołyńskim oraz Witalij Jaszczuk z Łokaczy, również z tego obwodu. Wyróżniona została także najmłodsza uczestniczka konkursu – 8-letnia Juliana Petrusz z Kowla.

Ze względów organizacyjnych i pandemicznych dyplomy dla laureatów i wszystkich uczestników konkursu oraz upominki dla laureatów zostaną przesłane później.

Bożena PAJĄK i Teresa SZEPLER,
nauczycielki języka polskiego
skierowane do Krzemieńca przez ORPEG

Na zdjęciach: laureaci Konkursu „Anioł Ognisty Wołynia”

Towarzystwo відродження польської культури імені Юліуша Словацького в Кременці вирішило цього року провести декламаторський конкурс, присвячений поезії свого патрона, щоби відзначити 30-ту річницю діяльності організації.

Ми повернулися до тривалої традиції конкурсу «Вогнистий ангел Волині». Вперше його провели в 1996 р. з ініціативи Івони Троянської, вчительки польської мови, скерованої до Кременця Центром розвитку польської освіти за кордоном (пол. ORPEG). Колись цей конкурс був дуже масштабним, до Кременця приїжджали декламатори зі всієї України, а у 2009 р. навіть із Польщі.

У цей рік, рік пандемії, організатори – Товариство відродження польської культури на чолі з головою Мар'яном Канею та вчителькою, скерованою ORPEG до Кременця, Божею Пайонк – оголосили конкурс, розраховуючи на максимум 20 учасників. На наше величезне здивування на адресу організаторів надійшло 60 відеозаписів декламацій від учасників із великих міст, як-то Луцьк, Рівне, Тернопіль, Ковель, а також із багатьох менших міст і сіл, як-от Нововолинськ, Любомль, Торчин, Любешів, Лище, Локачі, Куснища та інші.

Велика зацікавленість конкурсом свідчить про те, що всі, вчителі польської мови, учні та їхні батьки, директори шкіл, у яких вивчають польську мову, а також організатори, засумували за мистецькими імпрезами. Нам необхідні нагоди для зустрічей, на яких ми могли би взаємно обмінюватися переживаннями та враженнями. Нам не вистачає взаємних контактів і можливості представити результати своєї діяльності, пов'язаної з польським словом, яке міститься, зокрема, в поезії нашого великого романтика.

У назві конкурсу є слово «ангел», тобто неземне створіння. Воно супроводжувало Юліуша Словацького впродовж усього життя. Це був ангел свободи, ангел любові, ангел надії, а також ангел-хранитель. Літературні критики називали Юліуша Словацького ангелом поезії. Із його віршів вимальовується образ поета, який зазнав у своєму житті любові, туги, самотності, страждань, але й турботи про долю

Батьківщини, протесту й непогодження з бюгузством і байдужістю співвітчизників.

Наші цьогорічні декламатори обрали різні вірші. Найпопулярнішими були твори «Якщо колись у цьому моєму краю...» та «В альбомі Зофії Бобрівни». Також ми почули на записах «Гімн», «Розлуку», «Хмари», «Заповіт мій», «До матері» і фрагмент поеми «Батько зачумлених». Шкода, що ми не змогли зустрітися з молодими декламаторами наживо, але маємо надію, що це станеться – на радість любителів поезії та їхніх учителів.

До складу журі конкурсу ввійшли вчителі, скеровані в Україну організацією ORPEG, Марія Мусял, Пьотр Ковалік і Тереза Шефлер, а також Ядвіга Гuszawska – співзасновниця Товариства відродження польської культури імені Юліуша Словацького в Кременці. Перед ними постало непросте завдання – вислухати та оцінити 60 відеовиступів декламаторів.

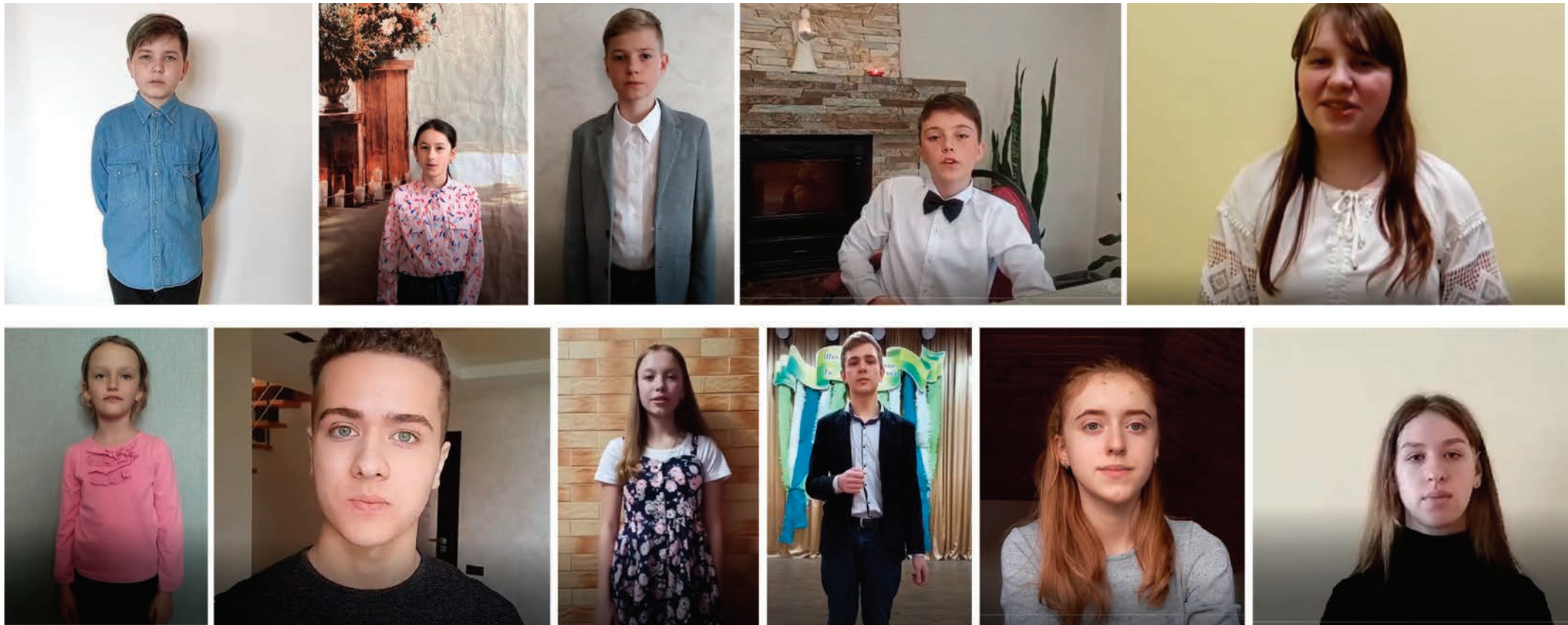
Ось результати конкурсу. В категорії молодших учнів I місце зайняли Максим Стаховський із Заборолі Волинської області та Аристарх Дзюма з Кременця, II місце – Діана Собчук із Кременця та Анна Лісничук із Rokitnicy Волинської області, III місце – Назар Ібулаєв із Рівного.

У категорії старших учнів на I місці опинилися Вікторія Пілат із Тернополя та Іван Вербоуецький із Tarasowego Волинської області, на II місці – Яна Ширма з Кременця, на III місці – Софія Веремійчик із Любешева Волинської області та Віталій Яшук із Локачі тієї ж області. Журі відзначило теж наймолодшу учасницю конкурсу – 8-річну Юліану Петрусю з Ковеля.

З організаційних і pandemiczних міркувань дипломи для лауреатів і всіх учасників конкурсу, а також призи для переможців товариство надішле згодом.

Bożena PAJONK i Teresa SZEPLER,
учительки польської мови,
скеровані до Кременця організацією ORPEG

На фото: лауреати конкурсу «Вогнистий ангел Волині»

Lechowie herbu Dołęga – moi przodkowie. Cześć 1

Лехи гербу Доленга – moi предки. Частина 1

Як сягам пам'яттю до lat 50. i 60. ubiegłego wieku, widzę dom rodzinny zawsze pełen gości, niezliczonej liczby kuzynów, którzy wspominali przodków, mówili o wydarzeniach z zamierzonych czasów. Rozmawiali o miejscach, których próżno szukać na mapie współczesnej Polski. W «nowoczesnej» Polsce jakże archaicznie brzmiały słowa rycerz, dworianin, herb, wiorsta czy katorznik.

Po pożodze powstań, rewolucji i wojen światowych większość dokumentów i fotografii rodzinnych przypadła. Na szczęście wielokrotnie powtarzane dzieje rodziny utrwaliły się w pamięci mojego taty, a później mojej. Trzeba było tylko czekać na impuls, który wyzwoliłby potrzebę spisania rodzinnej historii.

Tak się stało w 1990 r. w efekcie mojej z żoną podróży do Kijowa. Spacerując po tym mieście przypomniałem sobie, że tu w 1863 r. był pędzony w pochodzie zesłańców, zakuty w kajdany, mój pradziadek Maciej Lech. Tu został osądzony i stąd zaczął swoją wędrówkę na Syberię. Wieki wcześniej, jakże inaczej widzieli Kijów moi przodkowie, zamieszkujący województwo kijowskie. I tak rozpocząłem wyprawę w przeszłość, która umożliwiła poznanie wielu nieznanych faktów z życia rodziny.

Kresy Rzeczypospolitej zamieszkiwała tysiące rodzin szlacheckich, których życie toczyło się niezmiennie od wieków. Uprawiali ziemię, modlili się i bronili ojczyzny. Nie żyło się im spokojnie i beztrudno. Ciągła walka pozbawiała zgromadzonych dóbr materialnych, ale też życia. Szable i strzelby wiszące na ścianach dworów nie służyły wyłącznie do dekoracji. To stałe zagrożenie budowało charaktery kolejnych pokoleń. Twardzi psychicznie, gościnni i uczynni, ale też buńczuczni i zawadiaccy – tacy byli mieszkańcy kresowych dworów.

Nie inaczej było w dawnym województwie kijowskim, w okolicach Owruca, miejscu życia moich przodków. Na rozległych przestrzyniach, poprzecinanych licznymi rzeczkami, pokrytych w większości lasami i bagnami, rozrzucone były skromne dworki szlacheckie. Najczęściej ich wygląd niewiele odbiegał od chałup wiejskich, ale wyróżnikiem były ganki z kolumnami. Jedynym urozmaicheniem w monotonnym życiu ich mieszkańców były spotkania towarzyskie, zazwyczaj połączone z rodzinnymi wydarzeniami, takimi jak śluby, chrzty, pogrzeby, oraz wyjazdy na sejmiki do pobliskich miasteczek.

Życie towarzyskie ograniczało się głównie do najbliższych sąsiadów, gdyż brak dobrych dróg utrudniał podróżowanie. Najgorzej było wiosną i jesienią, gdy w okresie roztopów i deszczów drogi zalane wodą były całkowicie nieprzejezdne. Z drugiej strony była to swoista ochrona przed najazdami wroga. Z biegiem lat więzi towarzyskie przekształcały się w rodzinne, a liczni potomkowie byli przyczyną coraz większego rozdrobnienia majątków i zubożenia ich właścicieli. W takim świecie, niezmiennym od lat, żyły tu m.in. rodziny Jakubowskich, Garbowski, Pawszów, Burowskich, Wiszniewskich i Lechów.

Wspominając ród Lechów, trzeba sięgnąć do XVI wieku. W Herbarzu Kaspra Niesieckiego wymienia się urodzonego w połowie XVI wieku rycerza Andrzeja Trębaczę Lecha. Tak jego udział w bitwie pod Pskowem opisał Niesiecki: «Pode Pskowem roku 1582, gdy już zobaczyli dziurę w murze niemają, którą przez dwa dni z dział strzelających uczynili, tam wszystko rycerstwo poczęło się do szturmu ochotnie napierać (...), a naprzód ci, którzy byli własnymi sługami króla jego mości: Stanisław z Międzyzochodu i jego brat rodzony Łukasz, Wojciech Sobieski (...), Andrzej Trębacz Lech». Dalsze jego losy są nieznane.

Na podstawie dokumentów znajdujących się w archiwum w Żytomierzu odtworzone zostało

drzewo genealogiczne Lechów, obejmujące jedynie męskich członków rodziny. Lechowie mieszkali w rodzinnym majątku w okolicy Olewska (obecnie miasto w obwodzie żytomijskim – red.), w Żalawiu lub Kuźnicy Żalawskiej (obecnie wieś Żalawie w rejonie sarniejskim na Równieszczyźnie, przed reformą 2020 r. rejon rokicieński – red.), utrzymując się z dochodów z rolnictwa. Spokojne życie, regulowane prawami natury, przerywane było walką z Kozakami i Tatarami, którzy w XVII wieku pustoszyli te ziemie.

Protoplastą rodu był urodzony ok. 1640 r. Antoni Lech, który hipotetycznie mógł być wnukiem Andrzeja Trębaczę Lecha. Nie jest znane imię i nazwisko jego żony, wiadomo tylko, że miał syna Marcina urodzonego ok. 1660 r. Tenże Marcin ożenił się z Marianną (nieznane nazwisko), z którą miał dwóch synów: Andrzeja żonatego z Apolonią (nazwisko nieznane) i Antoniego (1680?).

Antoni ożenił się z Marią (Marianną) Burowską, z tego związku urodzili się Stefan (jego synowie to Gabriel i Antoni) i Stanisław. Był zamożnym właścicielem ziemskim. Oprócz rodowej Kuźnicy Żalawskiej posiadał jeszcze udziały w dwóch wsiach. W 1714 r. kupił wraz z żoną Marią od chorążego wojsk polskich Szymona Zajączkowskiego herbu Tarnawa za sumę 27 tys. złotych polskich (wierzchowiec w tym czasie kosztował ok. 70 zł) część wsi Horoszek w powiecie żytomijskim w województwie kijowskim, na którą składały się grunty, lasy, zabudowania i poddani.

Po śmierci Marii (zmarła przed 1727 r.), Antoni postanowił się powtórnie ożenić. Niewątpliwie jego pozycja wśród okolicznej szlachty była na tyle znacząca, że Jan Trypolski herbu Gozdawa, przedstawiciel jednego z najznamienitszych kresowych rodów oddał mu córkę za żonę. Musiał być lubiany przez teścia, który w 1727 r. podarował mu 1/3 wsi Wołosów z lasami, gruntami rolnymi i poddanymi. Oprócz Antoniego Jan Trypolski obdarzył majątkiem pozostałych trzech zięciów: Antoniego Wierzchowickiego, Stefana Czermińskiego i Adama Laskowskiego – stolnika trembowelskiego.

Młodszy syn Antoniego Lecha, Stanisław, urodził się w 1707 r. W księdze metryk chrztów kościoła parafialnego w Olewsku Zakonu Karmelitańskiego zapisano: «Roku Pańskiego 1707, dnia 20 stycznia, ja brat Ildefons Jamiłowski, karmelita, ochrzciłem dziecko imieniem Stanisław, syna szlacheckich rodziców Antoniego i Marianny z Burowskich Lechów, prawych małżonków. Chrzestnymi byli szlachetny Józef Lech ze szlachetną Marianną Garbowską z Kuźnicy Żalawska Żalawia. Na dowód czego własną ręką podpisuję i pieczęć kościoła parafialnego Zakonu Karmelitańskiego w Olewsku kładę».

Коли я повертаюся пам'яттю до 50–60-х років минулого століття, бачу рідний дім, завжди повний гостей, незліченної кількості двоюрідних братів і сестер, які згадували предків й розмовляли про давні події. Говорили про місця, яких марно шукати на карті теперішньої Польщі. Як же архаїчно в «сучасній» Польщі звучали слова лицар, дворянин, герб, верста чи каторжник.

Після лихоліть повстань, революцій і світових воєн більшість родинних документів і фотографій пропала. На щастя, історія сім'ї, яку рідні неодноразово переповідали, закарбувалася в пам'яті мого тата, а пізніше й у моїй. Треба було тільки почекати на поштовх, який запустив би потребу записати сімейну історію.

Це сталося в 1990 р. у результаті поїздки з дружиною до Києва. Прогулюючись цим містом, я пригадав, що через нього в 1863 р. гнали в колоні засланців мого прадіда Мацея Леха, закованого в кайдани. Тут його судили, і звідси він почав свою мандрівку в Сибір. Кількома століттями раніше зовсім інакше дивилися на Київ мої предки, які жили в Київському воеводстві. Ось так я розпочав експедицію в минуле, яка допомогла мені пізнати багато невідомих фактів із життя моєї родини.

Креси Речі Посполитої населяли тисячі шляхетських родів, життя яких віками проходило однаково. Вони обробляли землю, молилися та захищали батьківщину. Постійна боротьба позбавляла їх не лише нажитого добра, але й життя. Шаблі та рушніці висіли на стінах зовсім не для оздобы. Ця постійна небезпека формувала вдачу чергових поколінь. Із твердим характером, гостинні й щирі серця, але одночасно чванливі й задири – ось такими були мешканці кресових двориків.

Не інакше було й у колишньому Київському воеводстві, в околицях Овруча, де жили мої предки. На розлогіх просторах, перерізанних численними річками, покритих переважно лісами й болотами, були розкидані скромні шляхетські дворики. Найчастіше їхніх вигляд мало різнився від сільських халуп, але їхньою характерною рисою були ганки з колонами. Єдиною розвагою в монотонному житті їхніх мешканців були гостині, які зазвичай поєднувалися із сімейними подіями, як-то шлюби, хрещення, похорони, а також виїзди на сеймики до pobliskich містечок.

Світське життя обмежувалося головним чином найближчими сусідами, адже відсутність добрих доріг утруднювала пересування. Найгірше було навесні й восени, коли в період розливів і дощів дороги, залиті водою, ставали цілковито непрохідними. З другого боку, це був своєрідний захист від ворожих наскоків. Із плином літ товариські стосунки переростали в сімейні, а численні потомки були причиною все частішого роздроблення маєтків і все більшого зuboження їхніх власників. У такому світі, незмінному впродовж багатьох років, жили тут роди Якубовських, Гарбовських, Павшів, Буrowsьких, Вишнеvських, Лехів та інші.

Згадуючи рід Лехів, треба повернутися до XVI ст. У гербовнику Каспера Несецького

згадується народжений у середині XVI ст. лицар Анджей Трємбач Лех. Ось так Несецький описав його участь у битві під Псковом: «Піді Псковом року 1582, коли вже побачили немалий пролом у стіні, який вони, два дні стріляючи з гармат, учинили, туди все лицарство почало до штурму охоче тиснутися (...), а насамперед ті, що були власними слугами його моści короля: Станіслав із Мендзиходу і його рідний брат Лукаш, Войцех Собеський (...), Анджей Трємбач Лех». Його подальша доля не відома.

На підставі документів, які зберігаються в Державному архіві Житомирської області, було відтворено генеалогічне дерево Лехів, яке охоплює членів роду тільки чоловічої статі. Лехи жили в родовому маєтку неподалік Олевська (нині Житомирська область, – ред.), у Залав'ї або Кузниці-Залавській (зараз село Залав'я в Сарненському районі на Рівненщині, до реформи 2020 р. Рокитнівський район, – ред.), утримувалися з доходів від сільського господарства. Спокійне життя, яке регулювалося законами природи, переривали бої з козаками і татарами, які в XVII ст. спустошували ці землі.

Рід Лехів бере свій початок від Антонія Леха, який народився близько 1640 р. і гіпотетично міг бути правнуком Анджея Трємбача Леха. Ім'я та прізвище його дружини невідоме. Знаємо лише, що в нього був син Марцін, приблизно 1660 р. н., який одружився з Маріанною (прізвище невідоме). Мав із нею двох синів: Анджея, одруженого з Аполлонією (прізвище невідоме), та Антонія (приблизно 1680 р. н.).

Антоній одружився з Марією (Маріанною) Буrowsькою, у цьому шлюбі народилися Стефан (мав синів Габріеля й Антонія) і Станіслав. Він був заможним землевласником. Крім родової Кузниці-Залавської, володів іще двома ділянками у двох селах. У 1714 р. купив разом із дружиною Марією в хорунжого польського війська Шимона Зайончковського гербу Тарнава за 27 тис. złotych (верховий кінь у ті часи коштував близько 70 złotych) частину села Горощок в Житомирському повіті Київського воеводства, в яку входили землі, ліси, будівлі та піддани.

Після смерті Марії (померла перед 1727 р.) Антоній вирішив одружитися повторно. Безсумнівно, його становище серед окличної шляхти було настільки значним, що Ян Трипольський гербу Gozdawa, представник одного з найвідоміших кресових родів, віддав йому за дружину дочку. Мабуць, тесть любив Антонія, бо в 1727 р. подарував йому третину села Волосів із лісами, полями й підданими. Крім Антонія, Ян Трипольський обдарував майном інших трьох зятів: Антонія Вежжовецького, Стефана Червінського й Адама Ляковського – stolnika теребовлянського.

Менший син Антонія Леха, Станіслав, народився в 1707 р. У книзі метрик хрещень парафiяльного костелу Кarmелiтського ордену в Олевську записано: «Рoku Господнього 1707, дня 20 січня, я, брат Ідефон Яміловський, karmелiт, охрестив дитя іменем Станіслав, сина шляхетних батьків Антонія і Маріанни з Буrowsьких Лехів, законних супругів. Хрестними батьками були шляхетний Юзеф Лех зі шляхетною Маріанною Гарбовською з Кузниці-Залавської Залав'я. На доказ чого власною

Stanisław Lech ożenił się dwukrotnie. Z pierwszą żoną Marianną Targoniew miał pięciu synów: Antoniego (żył jeszcze w 1834 r. mając 103 lata), Franciszka, Jana, Tomasza, Michała, a z drugą żoną Katarzyną miał jednego syna, również Michała.

Stanisław Lech odziedziczył część wsi Horoszek, którą u schyłku życia sprzedał, o czym mówi zachowany zapis w księgach ziemskich żytomierskich: «20 września 1771 roku przed Aleksandrem Bartłomiejem Korwin Piotrowskim Namiestnikiem Ziemi Żytomierskiej stawili się w imieniu synów niepełnoletnich Tomasza i Franciszka, małoletnich Michała i Jana – Stanisław Lech oraz jego pełnoletni syn Antoni Lech w celu sprzedaży za sumę 9600 zł polskich Janowi i Stanisławowi synom Antoniego Kaniowskiego odziedziczonej części wsi Horoszek położonej w powiecie żytomierskim, woj. kijowskim. Przedmiotem sprzedaży była wieś ze wszystkimi poddanymi obojej płci, ich powinnościami i daninami, również polami, lasem, karczmą i wszystkimi przynależnościami».

Swoim testamentem Stanisław Lech pozostawił pięciu synom z pierwszego małżeństwa po 1 tys. zł. Widać, że duże znaczenie przywiązywał do wykształcenia, skoro najmłodszemu z dzieci, Michałkowi – synowi z drugiego małżeństwa, zapisał sumę 5 tys. zł. z przeznaczeniem na jego edukację.

Ciało Stanisława Lecha zostało złożone na cmentarzu parafialnym Zakonu Karmelitańskiego w Olewsku w diecezji kijowskiej, gdzie pochowano wielu członków rodziny Lechów.

Syn Stanisława i Marianny Targoniew – Michał, urodził się w 1758 r. za panowania króla Augusta III Sasa. W księgach metrykalnych zapisano: «Roku Pańskiego 1758, dnia 24 kwietnia,

ja brat Marian Jakubowicz, karmelita, ochrzciłem imieniem Michał сына szlacheckich Stanisława i Marianny z domu z domu Targoniewna Lechów, prawych małżonków z Kuźnicy Żalawskiej. Chrzestnymi byli szlachezny Jan Jakubowski ze szlachezną Ewą Garbowską. Na dowód czego własną ręką podpisuję i pieczęć kościoła parafialnego Zakonu Karmelitańskiego w Olewsku kładę».

Michał Lech był dwa razy żonaty. Pierwszą jego małżonką była Barbara Nowakowska, drugą Roksana, z którą miał trzech synów: Stefana, Józefa i Teodora. Najmłodszy syn, Teodor, urodził się w 1789 r. tuż przed upadkiem Rzeczypospolitej Obojga Narodów. W dorosłym życiu Teodor mieszkał we wsi Gorbacze, parafia Narodycze w powiecie owruckim guberni wołyńskiej. Dnia 17 lutego 1831 r. orzeczeniem Wołyńskiego Szlacheckiego Zgromadzenia Deputowanych pod nr 24 został zatwierdzony w przywileju szlacheckim.

Na początku lat 30. XIX wieku Teodor Lech ożenił się z Praskowią, miał z nią dwóch synów Michała i Macieja. W 1834 r. naraził się na represje rządu rosyjskiego (prawdopodobnie miało to związek z powstaniem listopadowym) i został przepisany ze stanu szlacheckiego do listy mieszczan powiatu owruckiego. Nie zgadzając się z tą decyzją, 24 maja 1857 r. wznowił proces uznania w szlachectwie, który po kilku latach miał poomyślny finał dla rodziny.

(Ciąg dalszy w następnym numerze).

Krzysztof Jan SADURSKI, Radom

Na zdjęciu: Herb szlachecki Dołęga.

rukoju podpisуюся і печатку парафіяльного костелу Кармелітського ордену в Олевську кладу».

Stanisław Lech був одружений двічі. З першою дружиною, Марианною Таргоневою, мав п'ятьох синів: Антонія (у 1834 р. він був ще живий, йому було 103 роки), Францішека, Яна, Томаша, Міхала, а з другою жінкою Катериною мав одного сина, також Міхала.

Stanisław Lech успадкував частину села Горошок, яку на схилі літ продав, про що інформує збережений запис у земських житомирських книгах: «20 вересня 1771 р. перед Олександром Бартоломеєм Корвін-Пьотровським, намісником земським житомирським, від імені неповнолітніх синів Томаша і Францішека, малолітніх Міхала та Яна предстали Stanisław Lech та його повнолітній син Антоній Lech із метою продажу за суму 9600 злотих Янови та Станіславові Каньовським, синам Антонія, успадкованої частини села Горошок, розташованої в Житомирському повіті Київського воєводства. Предметом продажу є село зі всіма підданими обох статей, їхніми повинностями і данинами, а також полями, лісом, корчмою і всіма приналежностями».

Своїм заповітом Stanisław Lech залишив п'ятьом синам від першого шлюбу по 1 тис. злотих. Видно, велике значення він надавав освіті, оскільки найменшому з дітей, Міхалу, сину від другого шлюбу, відписав 5 тис. злотих на здобуття освіти.

Станіслава Леха поховали на кладовищі парафіяльного костелу Кармелітського ордену в Олевську Київської дієцезії, де спочивали багато членів роду Лехів.

Син Станіслава й Маріанни Таргоневої, Міхал, народився в 1758 р. за панування

короля Августа III Сакса. У метричних книгах записано: «Року Господнього 1758, дня 24 квітня, я, брат Маріан Якубович, кармеліт, охрестив дитя іменем Міхал, сина шляхетних батьків Станіслава і Маріанни (у дівоцтві Таргонева) Лехів, законних супругів із Кузнице-Залавської. Хресними батьками були шляхетний Ян Якубовський зі шляхетною Евою Гарбовською. На доказ чого власною рукою підписуюся і печатку парафіяльного костелу Кармелітського ордену в Олевську кладу».

Міхал Лех був одружений двічі. Першою його дружиною була Барбара Новаковська, другою – Роксана, з якою він мав трьох синів: Стефана, Юзефа і Теодора. Найменший син, Теодор, народився в 1789 р., незадовго перед падінням Речі Посполитої обох народів. У дорослому житті Теодор мешкав у селі Горбачі, парафія Народичі в Овруцькому повіті Волинської губернії. 17 лютого 1831 р. вердиктом волинського шляхетського депутатського зібрання під № 24 йому надали шляхетські привілеї.

На початку 30-х рр. XIX ст. Теодор Лех одружився з Параскевою, мав із нею двох синів: Міхала і Мацея. В 1834 р. він потрапив під репресії російського уряду (правдоподібно, це було пов'язано з Листопадним повстанням) і був переписаний із шляхетського стану до списку міщан Овруцького повіту. Не погодившись із таким рішенням, 24 травня 1857 р. Теодор розпочав процес щодо поновлення в шляхетських правах, який через кілька років успішно завершився.

(Продовження в наступному номері).

Кишищов-Ян САДУРСЬКИЙ, Радам

На фото: Шляхетський герб Доленга.

Mizocz we wspomnieniach jego dawnej mieszkanki

Мізоць у спогадах його колишньої мешканки

Na Rówieńszczyźnie ukazały się przetłumaczone na język ukraiński wspomnienia Reginy Szabłowskiej-Lutyńskiej pt. «Mizocz bezpowrotnie minionej przeszłości». Książkę przełożył krajoznawca Andrij Kłymczuk, do druku przygotowali ją Roman Mychalczuk oraz Iwanna Jerejska znani ze swoich badań krajoznawczych nad historią Mizocza.

Regina Szabłowska mogłaby być moją sąsiadką, gdyby mieszkała w Mizoczu w latach 80–90. albo gdybym to ja mieszkała tam w latach 30. Dom moich rodziców stoi po drugiej stronie ulicy w stosunku do miejsca, gdzie znajdował się kiedyś biały domek, w którym mieszkała rodzina Szabłowskich. Dziesięć lat temu otrzymał od dr. Romana Mychalczuka pierwsze wydanie książki w języku polskim wspólnie z rodzicami i sąsiadami długo przeglądaliśmy zdjęcia z rodzinnego archiwum Reginy Szabłowskiej, czytaliśmy polski tekst, nie zawsze rozumiejąc, o co chodzi. Książka miesiącami wędrowała po rodzinach mieszkańców Mizocza. Każdy wspominał swoje dzieje. Mój tata, Mykoła Tałach, pracował w cukrowni z Narcyzem Daszczenką, przedwojennym administratorem majątku Karwickich. Pan Daszczenko często wspominał o czasach swojej młodości, o pracy w majątku, z którego do dziś przetrwały tylko niektóre fragmenty, a o dawnej świetności przypominają jedynie ruiny parkowej oranżerii.

Zdjęcia cukrowni wywoływały dyskusje byłych pracowników tego zakładu zamkniętego w 2000 r. Każdy wspominał, co i w jakich pomieszczeniach się znajdowało. Zauważono, że plac składowy buraków w czasach sowieckich został przeniesiony w inne miejsce i znacznie powiększony. Obecny widok cukrowni chyba wstrząsnąłby autorką książki. W ciągu ostatnich kilku lat właściciele zrównali ją z ziemią. Pozostają tylko góry śmieci budowlanych.

Nie zostało także ani śladu po pałacyku Marii i Jerzego Zapolskich w Stubli, których życie szczegółowo opisuje Regina Szabłowska. Obecnie o dawnych gospodarzach tego miejsca przypominają tylko rośliny, jeszcze do niedawna egzotyczne dla tej miejscowości. Nieprzezorni mieszkańcy Mizocza i okolicznych wsi dorobili sobie koleją, a przepiękny niegdyś gmach dworca kolejowego to dziś ruina z zamurowanymi oknami.

Do wieku sześciu lat mieszkałam z rodzicami w hotelu robotniczym przy cukrowni, w którym wcześniej mieściły się koszary Szwadronu Kawalerii KOP w Mizoczu. Regina Szabłowska ciepło wspomina żołnierzy KOP, u których zawsze panował wzorowy porządek, a także pisze o ich koniach. Ja natomiast pamiętam, jak grupa dzieciaków zbierała się na korytarzu hotelu robotniczego. Wielkim szczęściem było dla nas przedostanie się do piwnic pod budynkiem, gdzie niektórzy mieszkańcy mieli komórki z prawdziwymi skarbnicami, jak wówczas mi się wydawało. Dorosli zakazywali wychodzenia na balkon hotelu robotniczego, ponieważ starsi ludzie opowiadali, że kiedyś z tego balkonu wypadł polski oficer i się zabił.

Takie wspomnienia o przeszłości Mizocza oraz refleksje nad jego teraźniejszością książka Reginy Szabłowskiej-Lutyńskiej, bogato ilustrowana unikalnymi zdjęciami, wywołała u wielu czytelników związanych z tym miasteczkiem.

Tetiana SAMSONIUK

На Рівненщині вийшов переклад українською мовою книги спогадів Регіни Шабловської-Лютинської «Мізоць безповоротної минулої минувшини». Книгу переклав краєзнавець Андрій Климчук, а відповідальними за випуск були Роман Михальчук та Іванна Єрейська, відомі своїми краєзнавчими дослідженнями з історії Мізоца.

Регіна Шабловська могла би бути моєю сусідкою, якби мешкала в Мізоці у 80–90-х рр. або якби я жила там у 30-х. Будинок моїх батьків розташований через дорогу від місця, де був білий будиночок, у якому мешкала родина Шабловських. Десять років тому, отримавши від кандидата історичних наук Романа Михальчука перше видання книги польською мовою, ми з батьками й сусідами довго роздивлялися фотографії з приватного архіву пані Шабловської, читали польський текст, не завжди розуміючи, про що йдеться. Книга місяцями мандрувала родинами мізочан. Кожен згадував своє. Мій тато Микола Андрійович Талах працював на цукровому заводі з Нарцизом Дашченком, який управляв маєтвом Карвіцьких. Пан Дашченко часто ділився спогадами про часи своєї молодості, про роботу в маєтку, від якого до сьогодні збереглися лише окремі фрагменти, а про колишній розкіш нагадують тільки руїни паркової oranжереї.

Фото цукрового заводу викликали жваві обговорення його колишніх працівників. Завод перестав функціонувати ще у 2000 р. Кожен згадував, що в якому приміщенні знаходилося. Помітили, що полігон із розвантаженим цукровим буряком у радянський час був перенесений і став значно більшим. Теперішня картина заводу, очевидно, вразила би авторку книги. За кілька останніх кілька років горе-

власники зрівняли його із землею, лишивши лише гори будівельного сміття.

Не залишилося й каменю на камені від палацка Марії та Єжи Запольських у Stubli, життя яких так детально описує пані Шабловська. Нині про колишніх господарів нагадують тільки кущі ще донедавна екзотичних рослин. Недалеко від містока Мізоца й довколишніх сіл розібрали залізничні, а колишні розкішне приміщення залізничного вокзалу стоїть напівруїною із замуrowаними вікнами.

До шести років я з батьками жила в гуртожитку цукрового заводу, раніше це була казарма ескадрону Корпусу охорони прикордоння в Мізоці. Регіна Шабловська з теплом згадує про копівців, у яких всюди панував порядок, та їхніх коней. Я ж згадую, як зграя дівчорок збиралася на коридорі в гуртожитку. Великим щастям було потрапити в підвал під будинком, де окремі мешканці мали комирки зі справжніми скарбами, як мені тоді здавалося. Дорослі забороняли нам виходити на балкон гуртожитку, старожили розповідали, що колись із того балкона впав польський офіцер і вбився.

Такі спогади про минуле Мізоца та рефлексії над його сьогоденням книга Регіни Шабловської-Лютинської, щедро пересіяна унікальними знімками, викликала в багатьох читачів, пов'язаних із цим містечком.

Тетяна САМСОНІУК

Люблін запрошує волонтерів

У рамках найбільшої європейської програми волонтерства Європейського корпусу солідарності місто Люблін запрошує молодь віком 18–30 років з України до участі в проєкті «INTERCULTURE 5S: Міжнародна волонтерська діяльність для солідарності в сфері розвитку міст».

Особи, відібрані для участі в проєкті «INTERCULTURE 5S», реалізуватимуть програму в одній із чотирьох груп (у перших трьох по 9 осіб з України та 3 із Польщі, у четвертій – 5 з України та 5 із Польщі). Кожна з них проживатиме в Любліні протягом трьох тижнів. Упродовж цього часу молодь матиме можливість узяти участь в організації, промоції та оцінюванні вибраного заходу, що дозволить їй отримати цікавий досвід.

I група волонтерів 13 червня – 3 липня братиме участь у підготовці та проведенні фестивалю «Схід культури – інші звучання».

Захід «Схід культури – інші звучання» – це чотириденний фестиваль, що проходить у Любліні, починаючи з 2008 р. Профіль фестивалю передбачає презентацію музичних явищ на межі різних жанрів, традицій і культурних впливів. На ньому виступають цікаві іноземні та польські виконавці альтернативної музики багатьох жанрів (від панк-року, джазу, електронної музики до етнічної музики та регі). Окрім музичної програми, фестиваль включає виставки, покази фільмів, літературні прем'єри, зустрічі, презентації компаній звукозапису, дискусії, майстер-класи та модуль практичних занять для дітей. Під час фестивалю функціонують книгарня та читальний зал із публікаціями з Польщі та країн Східного партнерства. Більше про подію – тут: en.innebrzmienia.eu.

II група 11–31 липня займатиметься підготовкою «Карнавалу циркачів» – одного з найпопулярніших літніх фестивалів у Польщі, який приваблює численних туристів. Це час шалених видовищ, коли до Любліна приїжджають вуличні артисти та майстри нового цирку із цілого світу, щоб представити свої виступи. Більше про подію: en.sztukmistrz.eu.

III група протягом 8–28 серпня працюватиме над проведенням Ягеллонського ярмарку – фестивалю народного мистецтва та культури, який дає можливість зустрітися з усе ще живою автентичною традицією. Захід проходить у Любліні з 2007 р. Вулиці Старого міста, як під час знаменитих люблінських ярмарків, заповнюють унікальні витвори народного мистецтва і ремесел, що представляють традиції всієї Центральної та Східної Європи. Це супроводжується показами і майстер-класами, важливим елементом фестивалю є виступи народних колективів. Більше про подію – тут: jarmarkjagiellonski.pl/en.

IV група 22 вересня – 12 жовтня братиме участь у підготовці та проведенні X Конгресу транскордонної співпраці (до 2019 р. відомий як Конгрес ініціатив Східної Європи), який упродовж майже 10 років є місцем зустрічей для практиків у сфері транскордонної співпраці. Це майданчик для діалогу представників науки, культури, освіти, державної адміністрації, місцевого самоврядування та неурядових організацій із країн Європейського Союзу та Східного партнерства. Протягом попередніх років у конгресі взяли участь більш як 8 тис. осіб із понад 40 країн. У зв'язку з пандемією у 2020 р. він проводився в новому форматі й був повністю перенесений у віртуальний простір. Цьогорічний заходи в рамках цієї події організують офлайн та онлайн. Більше про подію: kongres.lublin.eu.

Проєкт «INTERCULTURE 5S: Міжнародна волонтерська діяльність для солідарності в сфері розвитку міст» фінансується Програмою Європейського корпусу солідарності. Його реалізує Адміністрація міста Любліна в партнерстві з Національним університетом вод-

ного господарства та природокористування в Рівному.

У проєкті може взяти участь молодь віком 18–30 років (на момент проведення волонтерської програми), що проживає в Україні, має дійсний біометричний закордонний паспорт або дійсну візу для в'їзду до Польщі/Шенгенської зони на момент проведення волонтерської програми (найкраще мати біометричний закордонний паспорт, що дозволить уникнути процедури отримання візи) та зобов'язється взяти участь у проєкті протягом усього періоду волонтерської програми для вибраної групи.

Організатори проєкту чекають на заявки від молоді:

- із високим рівнем мотивації до роботи та бажанням отримати знання про організацію масштабних культурних заходів і конференцій,
- із бажанням використовувати отримані знання у своїх місцевих проєктах після повернення додому,
- готові провести визначений час за кордоном, в іншому мовному та культурному середовищі.

Перевагу надаватимуть учасникам, які знають польську та англійську мови. Організатори забезпечать переклад зустрічей та тренінгів українською, натомість знання вищевказаних мов дозволить учасникам самостійно виконувати відповідальні завдання, отримуючи таким чином більше досвіду. Також знання мов покращить комунікацію та налагодження контактів поза офіційною волонтерською програмою.

Учасність у проєкті є безкоштовною. Організатор покриває всі необхідні для участі кошти, зокрема, на проживання, харчування, дорогу до і з місця проведення програми, а також кишенькові.

Організатор інформуватиме учасників про санітарні обмеження, які діятимуть на польському кордоні. Якщо обмеження накладатимуть на учасників проєкту необхідність проходження тестів або перебування на карантині, організатор звернеться до відповідних служб із проханням про звільнення учасників проєкту від цього обов'язку. У випадку, якщо не вдасться отримати таку згоду, витрати на проходження тестів покладаються на організатора.

Щоб взяти участь у проєкті, необхідно:

- 1) зареєструватися та долучитися до Програми Європейського корпусу солідарності. Щоб розпочати процес реєстрації, треба перейти за посиланням europa.eu/youth/solidarity та у прямокутному полі під назвою «I am

a young person» («Я молода людина») натиснути «Register/Log in», після чого відкриється сайт платформи EU Login. Реєструватися на ній можна довільним способом – або за допомогою акаунту у вибраних соцмережах, або натиснувши «Create an account» і ввівши свої дані у відповідних полях;

2) після успішної реєстрації детально заповнити свій профіль учасника програми на сторінці europa.eu/youth/solidarity/dashboard/edit_en, зокрема, долучаючи своє CV;

3) у термін, поданий в оголошенні, вислати до координатора проєкту в Україні Олени Кравчук (e-mail: volunteer@nuwm.edu.ua) електронний лист, у якому:

- надіслати заповнену анкету кандидата, а також наданий після реєстрації на платформі EU Login ідентифікаційний номер учасника (participant reference number), що складається з 10 цифр. Знайти його можна в закладці «Home» по лівій стороні екрану на панелі з профілем учасника програми,
- вказати, в якій із чотирьох груп Ви хотіли би взяти участь. Можна подати кілька груп у порядку пріоритетності (від найвищого пріоритету до найнижчого) на випадок відсутності місць у якійсь із груп.

Заявки приймаються до 24 травня 2021 р. включно. Організатори залишаються за собою право подовжити термін прийому заявок та оголосити додатковий набір. Інформацію про результати набору кожен кандидат отримає на подану ним електронну пошту. З детальним описом процесу відбору можна ознайомитися в порядку набору: lublin.eu/gfx/lublin/userfiles/_users/u-bila/eks/poriadok-naboru.pdf.

Запитання можна надсилати на адресу координаторки проєкту «INTERCULTURE 5S» в Україні, працівниці Національного університету водного господарства та природокористування Олени Кравчук: volunteer@nuwm.edu.ua.

Телефонні та особисті консультації проведуть у будні дні, з понеділка до п'ятниці, лише після попередньої домовленості через електронну пошту або Telegram: @interculture5sUA.

Координатором проєкту в Польщі є працівник Центру міжнародної співпраці Адміністрації міста Любліна Віталій Падалка: vpadalka@lublin.eu.

Детальну інформацію про проєкт, порядок набору та анкету кандидата можна знайти тут: lublin.eu/ua/lublin/news/-315,1175,1.html.

Джерело: lublin.eu

Konkurs na esej dla studentów Конкурс студентських есе

Katedra Ogólnego Językoznawstwa i Języków Słowiańskich Tarnopolskiego Narodowego Uniwersytetu Pedagogicznego im. Wołodymyra Hnatiuka zaprasza studentów filologii z całej Ukrainy do udziału w konkursie na esej.

Konkurs «Rozstanie i spotkanie: Mój Filipowicz» jest organizowany z okazji Roku Kornela Filipowicza – wybitnego polskiego pisarza, który urodził się w Tarnopolu.

Na konkurs można zgłaszać eseje napisane w języku ukraińskim lub polskim o objętości do trzech stron formatu A4 (szczegółowe wymagania wobec prac konkursowych podane są w Regulaminie Konkursu: <https://cutt.ly/8b1SnMZ>).

Zgłoszenia można wysyłać do 1 września 2021 r. (do godz. 20.00) na adres elektroniczny: kafedra.movoznavstva.tnpu@gmail.com.

Do maila należy załączyć tekst eseju w pliku pdf oraz formularz zgłoszeniowy sporządzony w dowolnej formie. Zgłoszenie powinno zawierać

imię, nazwisko, wiek i numer telefonu uczestnika konkursu, nazwę reprezentowanej przez niego uczelni oraz potwierdzenie zapoznania się z warunkami konkursu.

Wyniki konkursu zostaną ogłoszone 27 października 2021 r., w dniu urodzin Kornela Filipowicza.

Konkurs jest organizowany przez Katedrę Ogólnego Językoznawstwa i Języków Słowiańskich Wydziału Filologii i Dziennikarstwa Tarnopolskiego Narodowego Uniwersytetu Pedagogicznego im. Wołodymyra Hnatiuka oraz wydawnictwo «Krok» przy wsparciu Konsulatu Generalnego RP w Łucku.

MW

Кафедра загального мовознавства і слов'янських мов Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка запрошує студентів філологічних спеціальностей з усієї України до участі в конкурсі есе.

Конкурс «Розставання та зустріч: мій Філіпович» відбувається з нагоди Року Корнелія Філіповича – відомого польського письменника, який народився в Тернополі.

До участі в конкурсі приймають есе, написані українською або польською мовою, обсягом до трьох сторінок формату A4 (детальніші вимоги до конкурсних робіт та їх оформлення дивіться в регламенті конкурсу: <https://cutt.ly/8b1SnMZ>).

Роботи приймають до 20.00 1 вересня 2021 р. на електронну скриньку: kafedra.movoznavstva.tnpu@gmail.com.

До листа необхідно прикріпити текст есе у pdf-форматі та заявку на участь у конкурсі,

написану в довільній формі. Заявка повинна містити ім'я та прізвище конкурсанта, місце навчання, повний вік, контактний телефон та підтвердження про ознайомлення з умовами конкурсу.

Результати буде оголошено 27 жовтня 2021 р., у день народження Корнелія Філіповича.

Організаторами конкурсу є кафедра загального мовознавства і слов'янських мов факультету філології і журналістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка та видавництво «Крок» за підтримки Генерального консульства РП у Луцьку.

BM

Krzysztof Krawczyk – król polskiej estrady

Кшиштоф Кравчик – король польської естради

5 kwietnia udał się w ostatni swój rejs za horyzont zdarzeń i teraz śpiewa przed Bogiem, któremu ufał zawsze i bezwarunkowo.

5 квітня він вирушив у свій останній рейс за горизонт подій, аби співати перед Богом, на якого завжди безоглядно уповав.

Odszedł od nas artysta, który śpiewał na scenach całej Polski i różnych zakątków świata. Był kochany i podziwiany przez fanów wielu pokoleń Polek i Polaków. Grał na gitarze, komponował, ale przede wszystkim uwodził śpiewając barytonowym głosem wspaniałe piosenki.

Krzysztof Krawczyk urodził się w Katowicach 8 września 1946 r. Uczył się w różnych szkołach muzycznych, ponieważ jego rodzice, January Krawczyk i Lucyna z domu Drapała, zmieniali miejsca zamieszkania ze względu na swoją pracę śpiewaków operowych i aktorów.

Początkiem jego kariery piosenkarskiej było założenie w 1963 r. w Łodzi zespołu «Trubadury». Kto słuchał, ten pamięta takie przeboje jak: «Znamy się tylko z widzenia», «Kasia», «Przyjeżdż mamie na przysięgę», «Byłaś tu», «Ej Sobótka, Sobótka», a kto nie słuchał, to znajdzie te piosenki w Internecie. «Trubadury» byli jednym z najślawniejszych zespołów tego okresu w polskiej muzyce rozrywkowej obok «Czerwonych Gitar», «Skaldów» i «No To Co».

Jego kariera solowa zaczęła się w roku 1973, kiedy nagrał pierwszą płytę «Byłaś mi nadzieją» i odszedł z zespołu. W roku 1976 «Trubadury» nagrali jeszcze jedną płytę «Znowu razem», po której Krawczyk poszedł ostatecznie swoją drogą.

Lata 70. i 80. to było pasmo wielkich sukcesów Krzysztofa Krawczyka – powstało wiele jego przebojów. Nagrywał piosenki, występował w kraju na festiwalach w Opolu, Sopocie, Zielonej Górze i Kołobrzegu, koncertował również za granicą. To w tych miastach odbywały się wtedy największe polskie wydarzenia muzyczne. W roku 1980 artysta wyjechał do Stanów Zjednoczonych na tournée i postanowił tam zostać. Śpiewał w różnych klubach w Chicago i Las Vegas oraz nagrał kolejną płytę «From a different place». W 1985 r. wrócił do kraju, zaczął występować i nagrywać nowe piosenki. W roku 1988 uległ poważnemu wypadkowi. Po rehabilitacji znów wyjechał do Stanów, gdzie ponownie zajął się śpiewaniem i koncertowaniem. W Nashville nagrał płytę «Eastern country album». Łącznie podczas dwóch pobytów mieszkał w Stanach Zjednoczonych 10 lat.

Godna podziwu jest różnorodność twórczości Krawczyka. Wykonywał piosenki w wielu stylach: country, rock and roll, ballada, muzyka taneczna,

italo disco, disco polo, pieśni religijne, piosenki cygańskie i piosenki dla dzieci.

Występował z licznymi artystami, z których przypomnijmy kilku: Ryszarda Poznakowskiego, Krzysztofa Miklaszewskiego, Gorana Bregovicia, Andrzeja Smolika, Muńka Staszczuka, Kasię Nosowską, Bohdana Smolenia i Jana Borysewicza.

W 2000 r. wystąpił przed papieżem Janem Pawłem II z piosenką «Ojcu Świętemu śpiewajmy».

Krzysztof Krawczyk śpiewał także piosenki Elvisa Presleya i Leonarda Cohena. Z biskupem Antonim Długoszem nagrał piosenkę «Europo, nie możesz żyć bez Boga».

Należy podkreślić ciągłe poszukiwanie czegoś nowego, mnogość stylów, współpracę z różnymi piosenkarzami i kompozytorami oraz aktywność aż do śmierci 5 kwietnia bieżącego roku. W ciągu swojej kariery nagrał blisko sto płyt, a znalazło się na nich około tysiąca piosenek.

W marcu tego roku piosenkarz zachorował na Covid-19. Wydawało się, że już zwalczył chorobę, bo Wielkanoc spędził z rodziną. Jednak 5 kwietnia nastąpiło pogorszenie jego stanu zdrowia i po przewiezieniu do szpitala Krzysztof Krawczyk zmarł. Na pogrzebie piosenkarza w archikatedrze w Łodzi byli obecni, obok rodziny, przedstawiciele polityki, przyjaciele oraz wielu fanów artysty. Jego ciało spoczęło na cmentarzu w Grotkach. Prezydent RP Andrzej Duda wysłał specjalny list, który odczytał jego doradca Tadeusz Deszkiewicz.

«Życie tak normalnie płynie do pięćdziesiątki. Potem przyspiesza» – powiedział artysta «Dziennikowi Łódzkiemu», gdy kończył 70 lat. – «Chcę podziękować wszystkim, którzy chcieli mnie tak długo słuchać».

Rok wcześniej pożegnał się ze swoimi wiernymi słuchaczami płytą zatytułowaną «Horyzont». W bieżącym roku otrzymał Złotego Fryderyka za całokształt swoich dokonań artystycznych w kategorii muzyki rozrywkowej.

Wiesław PISARSKI,
nauczyciel języka polskiego
skierowany do Kowla przez ORPEG

Na zdjęciach: 1. Zespół «Trubadury», krzysztofkravczyk.eu.
2. Jedna z płyt Krzysztofa Krawczyka. Public domain.

Wid nas pišov artist, який співав на сценах усієї Польщі та різних куточків світу. Його любив й ним захоплювалися багато поколінь поляків і польок. Він грав на гітарі, писав музику, але передусім зачаровував, співаючи баритоном прекрасні композиції.

Кшиштоф Кравчик народився в Катовіце 8 вересня 1946 р. Він навчався в різних музичних школах, адже його батьки, Януарій Кравчик і Люцина Драпа́ла, були оперними співаками й акторами, тому часто змінювали місця проживання.

Початком його виконавської кар'єри було заснування в 1963 р. у Лодзі групи «Трубадури». Той, хто їх слухав, пам'ятає такі хіти: «Ми знайомі тільки з вигляду», «Кася», «Приїдь, мамо, на присягу», «Ти була тут», «Ей Собутка, Собутка». А хто не слухав, може знайти ці пісні в інтернеті. «Трубадури» були одним із найвідоміших колективів того періоду в польській розважальній музиці разом із «Червоними гітарами», «Скальдами» і «Ну то що».

Сольна кар'єра музиканта розпочалася в 1973 р., коли він записав першу платівку «Ти була мені надією» й покинув ансамбль. У 1976 р. «Трубадури» записали ще один диск «Знову разом», після якого Кравчик остаточно пішов своїм шляхом.

70–80-ті рр. були смугою великих успіхів Кшиштофа Кравчика – тоді з'явилося багато його хітів. Він записував пісні, виступав у Польщі на фестивалях в Ополі, Сопоті, Зеленій Гурі та Колобжезі. Саме в цих містах відбувалися наймасштабніші польські музичні події. Артист концертував і за кордоном. У 1980 р. поїхав у турне Сполученими Штатами й вирішив там залишитися. В 1985 р. повернувся на Батьківщину, почав виступати й записувати нові твори. В 1988 р. потрапив у серйозну авіарію. Після реабілітації ще раз поїхав до Штатів, де знову зайнявся співом і концертною діяльністю. У Нашвіллі записав «Eastern country album». Загалом співак прожив у Сполучених Штатах 10 років.

Дивовижним є різноманіття творчості Кравчика. Він виконував пісні в багатьох стилях: кантрі, рок-н-рол, балада, танцювальна музика, італійське диско, диско-поло, релігійні пісні, циганські пісні та композиції для дітей.

Виступав із численними артистами, з яких пригадаємо, зокрема, Ришарда Позняковського, Кшиштофа Мікляшевського, Горана Бреговіча, Анджая Смолика, Муńка Стащика, Касю Носовську, Богдана Смоленя і Яна Борисевича.

У 2000 р. виступив перед Папою Йоаном Павлом II із піснею «Співаймо Святішому Отцю».

Кшиштоф Кравчик виконував також твори Елвіса Преслі та Леонарда Коена. З єпископом Антонієм Длугошем записав пісню «Європо, ти не можеш жити без Бога».

Варто згадати постійні пошуки чогось нового у творчості музиканта, широку палітру стилів, співпрацю з іншими співаками й композиторами та активність аж до смерті 5 квітня цього року. За свою кар'єру він записав близько сотні альбомів, до яких увійшли приблизно тисячі пісень.

У березні цього року співак захворів на COVID-19. Здавалося, він уже переміг хворобу, адже Великдень провів із сім'єю. Однак 5 квітня стан його здоров'я різко погіршився, після перевезення до лікарні Кшиштоф Кравчик помер. На похоронах співака в архикафедральному соборі в Лодзі були присутні, окрім родичів, представники політичного світу, друзі та багато фанатів артиста. Його тіло поховали на кладовищі в Гротніках. Президент РП Анджай Дуда надіслав спеціальний лист, який прочитав його радник Тадеуш Дешкевич.

«Життя нормально йде до п'ятдесятки. Потім воно прискорюється, – сказав артист газеті «Dziennik Łódzki», коли йому виповнилося 70 років. – Я хочу подякувати всім, хто хотів мене так довго слухати».

Роком раніше він попрощався зі своїми вірними слухачами альбомом «Горизонт». Цю горіч він отримав премією «Золотий Фридерик» у категорії розважальної музики за всі свої мистецькі досягнення.

Веслав ПИСАРСЬКИЙ,
учитель польської мови,
скерований до Ковеля організацією ORPEG

На фото: 1. Група «Трубадури», krzysztofkravczyk.eu.
2. Одна з платівок Кшиштофа Кравчика. Public domain.

1

2

Екзамен доjrzałości

Іспит зрілості

Хотілобы się rzec, że kasztany wybuchły z całą mocą swych niezwykłych kwiatów, że słońce świeci cudnym majowym światłem. I zaraz dodać, że odziani dostojnie w granat i biel abiturienti podążają radośnie do swych szkół średnich, aby zasiąść do jednego z najważniejszych egzaminów w życiu.

Jednakże w tym roku jakoś wszystko stoi na głowie i daleko nam do normalności. Może jedynie absolwenci są od tego stanu równowagi i zwyczajności o mały włos, ale oni jakby innego wyjścia nie mają. Pomijając już ograniczenia pandemiczne, które zasadniczo wpływają na naszą rzeczywistość, także wiosna zdecydowanie opóźniła swoje przybycie i kasztanowcom ani w głowie rozwijać pąki. Nasza gwiazda centralna również z upodobaniem chowa się za chmury i na domiar złego co jakiś czas zacina deszcz.

Żadne jednak czynniki zewnętrzne nie zmienią faktu, że maturę zawsze trzeba napisać najlepiej jak tylko człowiek potrafi. Zanim jednak to doniosłe wydarzenie zagości w życiu młodego obywatela, musi on jeszcze przebrnąć przez kilka lat surowych, szkolnych wymagań.

Sięgając w zakamarki niestety mocno już odległych własnych wspomnień, uczennicy klasy matematyczno-fizycznej, odnajdując obrazki, które teraz wywołują moją radość, ale kiedyś nie było mi do śmiechu. Mieliśmy w klasie super zdolnego koleżę, co to wszystkie achy i ochy na niego spływały. Był taką alfą i omegą w jednym, geniusz po prostu, co wszystkie olimpiady wygrywał.

Ponieważ byliśmy zgraną grupą licealistów, nie mieliśmy w sobie niechęci wobec kolegi, powiedzmy Adasia, a jedynie szczyptą zazdrości doprawialiśmy nasz powszedni szkolny dzień. Działo się tak, kiedy ciemni jak tabaka w rogu staliśmy pod tablicą z trudnym zadaniem i ani be ani me – nie potrafiliśmy wydukać nawet słowa na zadany temat.

Adaś w tym czasie brylował zbierając zaśluzone pochwały. Prawdę powiedziawszy nasz kolega żadnego szkolnego życia nie uznawał. Dyskoteki, wycieczki i zabawy miał w nosie i jedynie nauka go obchodziła. Bez dwóch zdań był absolutnym wzorem ucznia, o jakim może śnić każda szanująca się i o dużych ambicjach szkoła, a moja taką była.

Kiedy resztkami sił stawialiśmy zasłonę dymną opowiadając jakieś brednie o liczbach zespolonych, przyprawiając tym samym naszego matematyka o niestrawność i zapewne tygodniowy ból głowy, nasz utalentowany Adaś przechodził suchą stopą przez materiał z pierwszego roku matematyki. W taki sposób dobrnęliśmy całą grupą do egzaminu dojrzałości.

W maju trzęśliśmy portkami, a lęk przed oblaniem matury był naprawdę duży. Okazało się, że jak zwykle strach ma tylko wielkie oczy. Wszystko poszło świetnie. Następnym krokiem na drodze naszej dorosłości były oczywiście studia. Weszliśmy w nie z nowymi oczekiwaniami i ambicjami.

Nasz Adaś dostał się na jeden z najbardziej prestiżowych kierunków równie prestiżowej uczelni.

Wszystko zapowiadało się nader znakomicie, aż tu nagle po trzech miesiącach studiowania, tak około stycznia, poszła po znajomych wieść, że klasowy prymus rzucił studia, włączył się do wszelkiej maści klubach, a na domiar złego zamieszkał z grubo starszą od siebie kobietą. Tragedia po prostu.

Gwoli ścisłości muszę dodać, że kolega po okresie buntu i szaleństwa wrócił na ścieżkę chwały. Skończył studia i został jednym z najbardziej uznanych specjalistów w swojej dziedzinie. Jedyne, co należy przy tym dodać to to, że na wszystko jest właściwy czas i miejsce. Więc może i te kasztanowce też wreszcie zakwitną.

Coś stoi na głowie, czyli nie przebiega jak zwykle, wszystko jest na odwrót.

Być o mały włos – oznacza być bardzo blisko osiągnięcia jakiegoś celu.

Nie jest nam do śmiechu wtedy, gdy jakąś sprawę traktujemy bardzo poważnie i się jej obawiamy.

Achy i ochy – to wyrazy wielkiego uznania, zachwyty.

Alfa i omega – oznacza bardzo mądrego człowieka.

Ciemny jak tabaka w rogu, czyli człowiek nieposiadający elementarnej wiedzy na dany temat.

Ktoś ani be ani me – czyli na dany temat nie ma nic do powiedzenia.

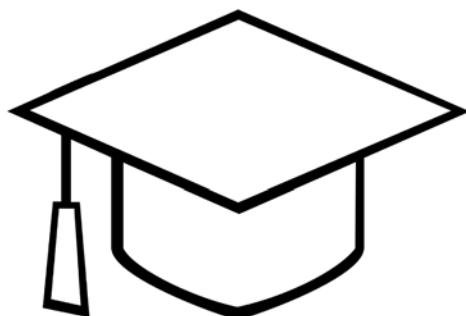
Mieć coś w nosie oznacza, że jakaś sprawa nas zupełnie nie obchodzi, lekceważymy ją.

Stawiać zasłonę dymną, czyli dążyć do zmylenia kogoś, wprowadzenia go w błąd.

Przejść przez coś suchą stopą oznacza, że bardzo łatwo i bez trudu pokonaliśmy jakąś trudną przeszkodę, problem.

Trząść portkami – bać się czegoś, być przestraszonym.

Gabriela WOŹNIAK-KOWALIK,
nauczycielka skierowana do Łucka i Kowla przez ORPEG

Хотілося б розповісти, що каштани вибухнули з усієї сили своїми надзвичайними квітами, що сонце світить чудесним травневим промінням. I відразу додати, що одягнені в синьо-біле старшокласники радісно поспішають до своїх середніх шкіл, щоби здати один із найважливіших у їхньому житті іспитів.

Однак цього року все стоїть на голові й нам ще далеко до звичного життя. Може, лише випускники від цього стану нормальності – на відстані малої волосоїни, але й вони ніби іншого виходу не мають. Весна рішуче відкладає свій прихід, і каштановим деревам ані в голові розпускати бруньки; не згадує вже про пандемічні обмеження, які визначально впливають на нашу дійсність. Наша центральна зірка також із задоволенням ховається за хмари, а на додачу до всього злого періодично періщить дощ.

Проте жодні зовнішні чинники не змінять того факту, що іспит зрілості потрібно написати найкраще, як тільки людина може. Але доки ця видатна подія прийде в життя молодого громадянина, він мусить прорватися через кілька років суворих шкільних вимог.

Заглиблюючись у запелки спогадів учениці фізико-математичного класу, на жаль, уже досить віддалених, натрапляю на образи, які зараз викликають у мене радість, але коли мені було не до сміху. У нашому класі був суперздібний учень, на якого спливали всі ахи і охи. Він був альфою й омегою водночас, просто геній, який вигравав усі олімпіади.

Оскільки наш лицейний клас був дружнім, ми не мали якоїсь неприязні до нашого однокласника, назвімо його Адасем, а лише дрібною заздроті приправляли наш буденний шкільний день. Це проявлялося, коли ми, темні як табак в розі, стояли біля дошки з важким завданням і ані be ані me – не могли витиснути ані слова на задану тему.

Адаś же в цей час саяв, збираючи заслужені похвали. Правду кажучи, наш однокласник жодного шкільного життя не визнавав. Диско-теки, екскурсії чи інші розваги він мав у носі, його цікавило виключно навчання. Іншої думки бути не може – він був абсолютним взірцем учня, про якого може мріяти кожна серйозна й амбітна школа, а моя була саме такою.

Коли ми з останніх сил ставили димову завісу, розповідаючи якусь ахінею про комплексні числа, цим самим викликаючи в нашого математика нетравлення і, мабуть, тижневу мігрень, наш талановитий Адаś проходив сухою стопою через матеріал уже з першого року математики. Таким чином ми якось добралися всім колективом до іспиту зрілості.

У травні ми трясли штанами: страх завалити іспити був дійсно великий. Виявилося, що, як і зазвичай, страх просто має великі очі. Все пройшло бездоганно. Наступним кроком на дорозі до нашого дорослішання було, звісно, навчання у виші. Ми розпочали його з новими очікуваннями й амбіціями. Наш Адаś вступив на один із найпрестижніших факультетів такого ж престижного навчального закладу.

Усе мало бути прекрасно, аж тут раптово після трьох місяців навчання, десь у січні, серед знайомих пішла звістка, що наш класний лідер покинув виш, волочить по всяких клубах і до того ж живе з добряче старшою за себе жінкою. Просто трагедія.

Задля справедливості мушу додати, що однокласник після періоду бунту й шаленства повернувся на стезю слави. Закінчив навчання і став одним із найвідоміших спеціалістів у своїй галузі. Єдине, що варто додати, – на все свій час і місце. Тож, можливо, й наші каштани врешті завітнуть.

Щось стоїть на голові (**coś stoi na głowie**), тобто йде не так, як зазвичай, усе навпаки.

Бути на відстані малої волосоїни (**być o mały włos**) – бути дуже близько до досягнення якоїсь мети.

Нам не до сміху (**nie jest nam do śmiechu**) тоді, коли якась справа ми трактуємо дуже серйозно та побоюємося її.

Ахи й охи (**achy i ochy**) – це вирази неабиякого схвалення та захоплення.

Альфа й омега (**alfa i omega**) – дуже мудра людина.

Темний як табак в розі (**ciemny jak tabaka w rogu**) – людина, яка не має елементарних знань із конкретного питання.

Хтось ані be ані me (**ktoś ani be ani me**) – людина, яка на певну тему не має що сказати.

Мати щось у носі (**mieć coś w nosie**) означає, що якась справа нас абсолютно не стосується, вона нам байдужа.

Ставити димову завісу (**stawiać zasłonę dymną**), тобто намагатися когось перехитрити, ввести в оману.

Перейти через щось сухою стопою (**przejść przez coś suchą stopą**) – просто і без зусиль подолати якусь перешкоду чи проблему.

Трясти штанами (**trząść portkami**) – дуже чогось боїться, переживати.

Gabriela WOŹNIAK-KOWALIK,
учителька, skierowana до Луцька і Ковеля організацією ORPEG

Фестиваль автентичної кухні «Мацик» у Рівному

Громадська організація «Агенція сталого розвитку міста» запрошує всіх охочих на гастрономічний фестиваль автентичної кухні «Мацик».

Захід пройде 15 травня. Гості фестивалю зможуть побачити процес приготування традиційних страв із Рівненщини та Люблінщини, посмакувати ними, відпочити всією родиною та придбати крафтові смаколики, як-то мацик, сушені коропи, шишкове варення, сири та інші. Фестиваль триватиме з 17:00 до 22:00. Пройде він за адресою: вулиця Петра Могили, 14 («Рейкарц Бергшлосс Рівне»). Вхід вільний та з дотриманням карантинних вимог.

За прямою трансляцією заходу можна спостерігати у Facebook та YouTube на сторінках

ГО «Агенція сталого розвитку міста» та партнерів. Програма доступна тут: <https://cult.ly/1bPcJkC>.

Фестиваль відбудеться в рамках міжнародного проекту «Культурна спадщина кухні – просування кулінарних традицій через професіоналізацію гастрономічної пропозиції Люблін і Рівного», який здійснюється за фінансової підтримки Європейського Союзу в межах Програми транскордонного співробітництва «Польща–Білорусь–Україна 2014–2020».

ПРАСА // РОБОТА

Вакансії в Луцьку

Посада	З/П	Вимоги / Роботодавець	Посада	З/П	Вимоги / Роботодавець	Посада	З/П	Вимоги / Роботодавець
Водій автотранспортних засобів	30 000	Здійснення вантажних перевезень за кордон автомобілем «Рено-преміум» (Євро 5) з тентом або рефрижератором, наявність закордонного паспорту обов'язкова, бажана наявність чіп-карти та досвіду поїздки за кордон	Водій автотранспортних засобів	15 000	Робота на вантажному автомобілі в міжнародному сполученні. Наявність посвідчення кат. С, Е, чіп-карти, карти водія, закордонного паспорту	Шліфувальник каменів	15 000	Шліфування виробів та деталей з каменю на спеціальних верстатах. Навчання на робочому місці
Водій автотранспортних засобів	25 000	Водій міжнародних перевезень Україна-Польща, наявність картки водія для таксографа, бажано посвідчення АDR, категорія СЕ. Зарплата до 30 000 грн	Директор комерційний	15 000	Керівник (операційний директор) орендного бізнесу. Здача в оренду нерухомості, виконання та захист бюджетів по нерухомості. Ведення переговорів з потенційними клієнтами. Продаж нерухомості та купівля земельних ділянок для подальшого будівництва	Лікар-анестезіолог	14 194	Забезпечити належний рівень спеціального передопераційного обстеження, проведення загального знеболення, реанімаційної допомоги, необхідність обстеження та проведення інтенсивної терапії у хворих з розладами життєво важливих функцій
Водій автотранспортних засобів	25 000	Поїздки за кордон та по Україні на авто Рено Магnum. Євро-5 коробка-автомат, тент-штора. Утримання автомобіля в належному стані. Дотримання дорожніх правил. Зарплата до 30 000 грн	Енергетик	15 000	Заступник головного енергетика; організує технічно правильну експлуатацію і своєчасний ремонт енергетичного устаткування; здійснює контроль за додержанням правил з охорони праці	Бухгалтер	14 000	Обов'язки головного бухгалтера. Формування управлінської фінансової звітності, робота з імпортом (контроль документообігу). Подання звітності у всі інституції, облік та аналіз господарської діяльності, робота з банками, контроль та оптимізація податкового обліку. Знання 1С Бухгалтерія 8.3, УТП, МЕДОК, клієнт-банк, кадри. Гуртвіня харчових продуктів
Водій автотранспортних засобів	25 000	Водій-міжнародник, поїздки за кордон на автомобілі VOLVO (Euro5)/причіп (тент штора). Зарплата до 35 000 грн	Каменотес (оброблення каменю)	15 000	Різка брил різних порід каменю на спеціальних верстатах. Навчання на робочому місці	Вчитель-дефектолог	14 000	Проведення реабілітаційної роботи з дітьми, які мають вади у фізичному або розумовому розвитку. Проведення психолого-педагогічної діагностики
Електрогазозварник	17 000	Зварювальні роботи при проведенні внутрішнього водогону. Робота на висоті. Зварювання стиків. Відраджень по Україні	Керуючий дільницею (сільськогосподарською)	15 000	Планування, організація та контроль ефективності роботи на підприємстві; контроль своєчасності і якості проведення сільськогосподарських робіт, контроль та виконання виробничих показників; знання сучасних технологій сільського виробництва	Керівник групи	14 000	Керує роботою технологічної групи механо-заготовельного цеху. Планує роботу групи з визначенням завдань кожному працівнику і здійснює контроль за виконанням планів робіт. Погоджує конструкторську документацію. Розробляє та впроваджує раціональні та безпечні технологічні процеси, що сприяють покращенню умов праці. Організує своєчасне забезпечення виробничих дільниць необхідною технологічною документацією. Забезпечує складання технологічних завдань на проектування та виготовлення обладнання
Водій автотранспортних засобів	16 500	Міжнародні вантажні перевезення. Дотримання строків доставки, заповнення документації. Утримання автомобіля в належному стані. Наявність візи або біометричного паспорту та картки водія (чіп). Зарплата + %	Майстер будівельних та монтажних робіт	15 000	Управління будівельно-монтажними роботами на об'єкті. Визначення обсягів робіт згідно проектною документацією. Формування обсягів для актів виконаних робіт. Формування заявок на ТМЦ, згідно проектною документацією. Контроль за рухом ТМЦ на дільницю. Здійснення контролю за своєчасним забезпеченням бригад і робітників інструментом, пристроями та ін.	Слюсар-електрик з ремонту електроустаткування	14 000	Обслуговування і ремонт електронавантажувачів, здійснює ремонт, реконструкцію, розбирання, складання і установлення арматури на трубопроводах; слюсарну обробку деталей; установлює ковери, гідранти і водорозбірні колонки, сифони і гідрравлічні затвори
Водій автотранспортних засобів	15 500	Оклад + премії. Водії поливальних машин по місту Луцьку та Луцькому районі, контроль за належним технічним станом закріпленого транспортного засобу, здійснюють довіз на роботу та з роботи працівників	Машиніст-кранівник	15 000	Кранівник гусеничного крана (дизель-електро) РДК - 250-2, робота на будівельних майданчиках. Можливе навчання, якщо є в наявності посвідчення. Без шкідливих звичок	Слюсар з ремонту устаткування теплових мереж	13 788	Здійснює ремонт, реконструкцію, розбирання, складання і установлення арматури на трубопроводах; слюсарну обробку деталей; установлює ковери, гідранти і водорозбірні колонки, сифони і гідрравлічні затвори
Виконавець робіт	15 000	Забезпечує виконання виробничих завдань відповідно до графіків і проектів виконання будівельних, монтажних, ремонтно-будівельних робіт, введення об'єктів у дію у встановлені строки. Організує виконання будівельно-монтажних робіт згідно з проектною та технічною документацією, будівельними нормами та правилами, технічними умовами й іншими нормативними документами. Складає заявки на будівельні машини, транспорт, засоби механізації і т. д.	Начальник лабораторії з контролю виробництва	15 000	Вести процеси лабораторних аналізів, рецептури сумішей шляхом підбору і дозування різних видів сировини у відповідності із встановленими рецептурами кондитерських виробів. Контроль за якістю готової продукції. Брати участь у аудитах. Брати участь у складанні технічної документації. Знання законодавства. Організація роботи відділу. Робота з контролюючими державними організаціями. Графік роботи: з 8.00 до 20.00, доїзд	Майстер	13 380	Здійснює загальне керівництво підлеглими працівниками під час експлуатації та ремонту контрольно-вимірвальних приладів та автоматики; забезпечує роботу КВПІА відповідно до правил котлоапарату, правил безпеки в газовому господарстві, правил технічної безпеки та правил технічної експлуатації електроустановок споживачів
Виконавець робіт	15 000	Організація і контроль виробничого процесу, відповідність її діючим нормативним документам; виїзд на об'єкти будівництва та до замовника для здачи виконаних робіт	Менеджер (управитель) зі збуту	15 000	Пошук і залучення нових клієнтів та розвиток збуту по існуючим клієнтам (гурти); побудова системних продажів та відносин з клієнтами; планування та аналітика продажів, ведення звітності та супровід угод, контроль дебіторської заборгованості; виконання планів продажу; знання 1С-бухгалтерії	Представник торговельний	15 000	Доставка продукції по торговим точкам згідно маршруту Ківерці-Рожище, виконання плану продаж (кондитерські вироби). Залучення клієнтів до співпраці, викладання продукції в торгових точках згідно стандартів мерчандайзингу. Виконання поставлених керівництвом завдань. Компенсується пальне, мобільний зв'язок, амортизаційні витрати на авто. Обов'язково наявність власного автомобіля
Водій автотранспортних засобів	15 000	Міжнародні перевезення автомобілями «Рено» преміум з чіпом (з причіпом штора). Відраджень: Польща, Чехія, Литва. Оплата подорож						
Водій автотранспортних засобів	15 000	Перевезення вантажів за кордон. Наявність закордонного паспорту (віза, біометричний паспорт), наявність чіпу						
Водій автотранспортних засобів	15 000	Перевезення щебню, піску, асфальту з кар'єрів для ремонту доріг автомобілями «ВОЛЬВО». Заробітна плата відрадно-преміальна						
Водій автотранспортних засобів	15 000	Перевезення вантажів по Україні. Дотримання строків доставки, заповнення документації. Утримання автомобіля в належному стані						

За детальною інформацією звертайтеся до Луцького міського центру зайнятості: 43021 м. Луцьк, вул. Ярошука, 2; тел.: +38(03322) 72-72-58, 24-92-68, (067) 199-03-28.

Konsulat wznowił przyjęcia interesantów

Консульство відновило прийом заявників

5 maja Konsulat Generalny RP w Łucku wznowił przyjęcia interesantów w budynku Konsulatu zgodnie z wcześniej ustalonym grafikiem pracy.

Przyjęcia odbywają się z zachowaniem obowiązujących środków ochrony przed rozprzestrzenieniem koronawirusa SARS-CoV-2. Przypominamy, że 22 marca br. w związku z sytuacją epidemiczną Konsulat Generalny RP w Łucku zawiesił przyjmowanie interesantów

w urzędzie. Wyjątkiem były sprawy pilne z zakresu pomocy konsularnej oraz spraw natury humanitarnej.

Źródło: Konsulat Generalny RP w Łucku

5 травня Генеральне консульство РП у Луцьку відновило прийом заявників у приміщенні дипустанови згідно з попередньо узгодженим графіком роботи.

З огляду на поширення коронавірусу SARS-CoV-2 прийоми відбуваються з дотриманням обов'язкових заходів безпеки.

Нагадаємо, у зв'язку з складною епідемічною ситуацією Генеральне консульство РП у Луцьку призупинило прийом заявників

в установі 22 березня. Виняток становили лише невідкладні справи, пов'язані з наданням консульської допомоги та гуманітарними питаннями.

Джерело: Генеральне консульство РП у Луцьку

Dzień Europy w Łucku i Dubnie

День Європи в Луцьку та Дубні

W ramach Dnia Europy w Łucku i Dubnie wystąpi polski zespół reggae'owy «The Lions». Odbędą się także liczne konkursy i koncerty miejscowych zespołów artystycznych.

У рамках Дня Європи в Луцьку та Дубні виступить польський регі-гурт «The Lions». Відбудуться також численні конкурси та виступи місцевих творчих колективів.

15
травня
16:00 - 22:00

День Європи

в Луцьку

Театральний майдан

17:15 - Інтерактивний конкурс «Євросоюз: Польща та Україна»
19:00 - Запрошений гурт

THE LIONS (Польща)

ВХІД ВІЛЬНИЙ

Oficjalne otwarcie Dnia Europy w Łucku nastąpi 15 maja o 16.00 na Placu Teatralnym. Orkiestra dęta oraz zespół «Junist» z Pałacu Kultury Miasta Łucka wykonają «Ode do radości» Friedricha Schillera – hymn Unii Europejskiej. Następnie odbędą się występy utalentowanych uczniów łuckich szkół muzycznych oraz konkurs interaktywny «Unia Europejska: Polska i Ukraina». Na scenie Dnia Europy zagra także orkiestra symfoniczna Wołyńskiego Koledżu Kultury i Sztuki im. Igora Strawińskiego.

O 19.00 na Placu Teatralnym w Łucku wystąpi zespół reggae'owy «The Lions» z Wrocławia. W zeszłym roku muzycy mieli zaplanowane koncerty na otwartych scenach Dnia Europy w Równem, Łucku i Tarnopolu, ale ze względu na kwarantannę zagrali w trybie on-line.

W programie Dnia Europy w Łucku są także: wystawa fotograficzna «Moje europejskie miejsca siły» (początek o 12.00 w Centralnym Parku Kultury i Odpoczynku im. Łesi Ukrainki), gra terenowa związana z tematyką europejską (początek o 15.00 spod Centrum Informacji Turystycznej

i Usług przy ulicy Senatorki Łewczaniwskiej 2) oraz impreza artystyczna «Europejska rodzina» (początek o 12.00 w Parku Bohaterów Majdanu i Niebiańskiej Sotni).

W następnym dniu, 16 maja, «The Lions» zawita do Dubna. Koncert zespołu odbędzie się o 19.30 na Dubieńskim Zamku. Poprzedzi go konkurs interaktywny «Unia Europejska: Polska i Ukraina» (początek o 17.00).

W ramach Dnia Europy w Państwowym Rezerwacie Historycznym w Dubnie przedstawiciele samorządów powiatu siedleckiego oraz hromad terytorialnych z kilku regionów Ukrainy podpiszą protokoły intencyjne o współpracy.

Organizatorami Dnia Europy są Łucka Rada Miejska, Dubieńska Rada Miejska, Konsulat Generalny RP w Łucku, Państwowy Rezerwat Historyczny w Dubnie, Ukraińsko-Polski Sojusz imienia Tomusza Padury w Równem, Klub Jazzowy «Dżem» i in.

MW

Oficjalnie відкриють День Європи в Луцьку 15 травня о 16.00 на Театральному майдані. Духовий оркестр та ансамбль «Юність» Палацу культури міста Луцька виконають «Оду до радості» Фрідріха Шіллера – гімн Європейського Союзу. Потім розпочнеться концерт, під час якого виступлять обдаровані учні луцьких музичних шкіл, та інтерактивний конкурс «Євросоюз: Польща та Україна». Концертну програму представить теж симфонічний оркестр Волинського коледжу культури та мистецтва імені Ігоря Стравінського.

O 19.00 на Театральному майдані в Луцьку виступить регі-гурт «The Lions» із Wrocławia. Торік музиканти мали виступити на відкритих сценах Дня Європи в Рівному, Луцьку та Тернополі, проте через карантин їм довелося провести онлайн-концерт.

У програмі Дня Європи в Луцьку – фотосушка «Мої європейські місця сили» (початок о 12.00 в Центральному парку культури та відпочинку імені Лесі Українки), «Євроквест» (початок о 15.00 біля Центру туристичної ін-

формації та послуг на вулиці Senatorki Левчанівської, 2) та соціально-мистецький захід «Європейська родина» (початок о 12.00 у парку Героїв Майдану та Небесного Легіону).

Наступного дня, 16 травня, «The Lions» завітає до Дубна. Концерт гурту запланований о 19.30 у Дубенському замку. Перед цим тут пройде інтерактивний конкурс «Євросоюз: Польща та Україна» (початок о 17.00).

У рамках Дня Європи в Державному історико-культурному заповіднику в Дубні відбудеться підписання перших протоколів про наміри співпраці між громадами Сідлецького повіту Польщі та кількох регіонів України.

Серед організаторів заходів – Луцька міська рада, Дубенська міська рада, Генеральне консульство РП у Луцьку, Державний історико-культурний заповідник у Дубні, Українсько-польський союз імені Томаша Падури з Рівного, джаз-клуб «ДжЕМ» та інші.

BM

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, w ramach zadania publicznego dotyczącego pomocy Polonii i Polakom za granicą. Publikacje wyrażają jedynie poglądy autorów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Projekt finansuje Kancelaria głowy Rady ministrów RP w ramach rządowej programi podtrzymki Polonii i Polaków za granicą. Publikacje odzwierciedlają tylko poglądy autorów i nie przedstawiają oficjalnej pozycji Kancelarii głowy Rady ministrów RP.

Projekt Fundacji Wolność i Demokracja «Polska Platforma Mediałna»
Projekt fundacji «Свобода і демократія» «Польська медіальна платформа»

Założyciel/Zasnovnik - Валентин ВАКОЛЮК
Zespół redakcyjny/Редакційна колегія:
Walenty WAKOLUK/Валентин ВАКОЛЮК
Natalia DENYSIUK/Наталія ДЕНИСЮК
Wiktor JARUCZYK/Віктор ЯРУЧИК
Anatolij OLICH/Анатолій ОЛІХ

Redaktor naczelny: Walenty WAKOLUK
Korekta: Olga SZERSZEN, Piotr KOWALIK
Współpraca: Jadwiga DEMCZUK, Urszula OBERDA
Redaktor techniczny: Anatolij OLICH
Redaktor odpowiedzialny: Aleksander ŚWICA
Tłumaczenia: Switłana PYZA, Natalia DENYSIUK

Główny redaktor: Walenty WAKOLUK
Korekciorki: Olga SZERSZEN, Piotr KOWALIK
Співпраця: Ядвіга ДЕМЧУК, Уршуля ОБЕРДА
Технічний редактор: Анатолій ОЛІХ
Відповідальний редактор: Олександр СВИЦА
Переклад: Світлана ПИЗА, Наталія ДЕНИСЮК

Адреса редакції:
43025 Луцьк, вул. Крилова 5/7
tel/faks (0332) 72 54 99
e-mail: info@monitor-press.com
www.monitor-press.com

Свідоцтво про реєстрацію
ВЛ № 339-73Р від 19.05.2009 р.
Тираж: 3000. Замовлення: 1099.
Віддруковано у ПП «Волинська друкарня»
Луцьк, пр. Волі 27.
Друк офсетний, формат А3